

برقیب صدارت اعظم

۱۱۳۲
۸۱۳۲

~~برقیب صدارت اعظم~~

عروسی
۱۳

ادرا
۱۳

تالیف محمد
الدقتری
۲

سکینه

۱۸۴

۱۳

Süleymaniye U Kütüphanesi	
Kismi	Esat ex.
Yeni Kayıt No.	
SK. Kayıt No.	1830

کتابت عبد البری
سنه ۱۸۵۰

ثم دخل بسلك الفقير
عبد الله رشدي
تخلصه: سلم
مفادله:
بیاده

بعد از آنکه در اضعاف اوزی
المشهوره زخمی شدی
عین کاشان در تمام
اول ۳

۱۸۵۰

۱۸۴۰

حمد بسیار • و سگر بی شمار • اول جناب رحیم پروردگار
 و ملک و حکیم و کردگار حضرت تریک درگاه مقدس • و با کما
 اقدس لرزیه ایشان را ولسونکه حکام عدالت شعار • و سلوین
 دوی لا فذاری نظام عالمه باعث قرار • و انتظام احوال نبی آمده
 سبب مدار ایلد • و صله صلوات در ربار • و نجف
 کوه نثار • اول شاهها ز آشیانه شم دنی • و اول سرافراز
 کاشانه او آذنی اغنی جیب خدا رسول کبریا • محمد المصطفی
 حضرت تریک شهنشور و مرقد معطر لرزیه نثار ولسونکه در باب شفاعت
 فافله سالار • و اصحاب و سعال منزلت فروخته

سرور سردار در • و هزاران هزار نسایم لیمات زاکیات •
 و شایم ریاحین تحیات صافیات • ارواح الکرام و اصحاب
 عظام رضوان الله تعالی علیهم لجمعین • روح بر فتوح لرزیه •
 لیل فنهار اهدی اولسونکه • هر بری نجم انجمن هدی و شمع جمع
 ابرار و اختیار در • معلوم عقلائی زمان • و مفهوم هر پیر
 و جوان در که • بود نیای غدار • و بود دوران دوار • ناپایار
 اولوب • دوام و ثباتی عدیم لا اعتبار اول رفیقان نای مورخین
 عاقبت انجام • محصل نیکام • و استجاب ثنای عالم ایمان
 بود دولت علیه ابد پیونده • سلفد کلان و زرای عظام
 و وکلای کرامت • اطوار حسنه و حرکات مستحسنه لری
 اقتضای اوزره • وجود عالی کهر لرزیه • سر بر آورده اول
 هم مستلزمه کرم لرزیه شامل نیچه مدارج مسکینه الفواخیر
 ثبت صحائف تحقیق • و رتبه والای صدارت ایله سرافراز

اولد دخی اول نهج مستحسن اوزده حرکت ایلدی مقتضی اولدی
مشمول عقلاوی دوراندیشک وضع و پندلرینه متعلق نتیجه کلام
در ان نظامدین • تالیف ایلدی کتب توارنجک مناسبتله
بعض محلازده کشیده • سله تحریر ایشلر • لکن هر بری بر محله
بولدغیدن پریشان اجزا مثلوا و لغله • بو حقیر بر تقصیر دخی
منظوری اولان دولتمندانه صیقلی آسان اولوق ملاحظه سسه
نه قدر سزای منظر دکل ایسه ده • اوله کلام در درباری
میزان عقلاوه سنجیده اولان توارنج فضلاون انتخاب
وکلرسته وار رشته شطوره بسته قلوب • اتحاف
نادی خوشناسان فرخنده فال ایتکیچون طقوز باب اوزدینه
ینا ایتدم • والله الموفق للاتمام • والمیسر للاختتام
باب اول در بیان اطوار و اخلاق صدر اعظم **باب ثانی**
در بیان احوال مناصب و مضرت ایشلر **باب ثالث**

در بیان اطوار دفتر دار خزینه وار باب مناصب **باب رابع**
در بیان اوجاع بگماشته **باب خامس** در بیان احوال
رعایا و مضرت ظلم و ستم غربا **باب شادس** در بیان
احوال سرحد منضوره و کیفیت سرعکری **باب سابع**
در بیان بخل و سخا و حرص و طمع و کبر و حسد و تواضع
و غرور و نیکویی و بدحوی و ریا **باب ثامن** در بیان
محب صادق و مضرت غیبت و تمام **باب ناسع**
در بیان کیفیت احوال زعامت و تیمار **باب اول**
در بیان اطوار و اخلاق صدر اعظم و حرکات ایشلر
چون خداوندی مانند مفيض الجود و النوال جل شانہ غن در
الاوله ام و الحیال • خاندان راسخ الارکان سلطنت باهره
عثمانیه بی مرجع سلاطین زمان ایلدی و آستان عیم لاجمان
عثمان فیضانلرني مقسم ارزاق مقدره خلق حجا ایلدی

پس بو عنایت ماثربانیه نك ايفای سگر لازم لا دای
 ایچون ذمت همت شاهانه به لازم القضا و باهر التقاض
 اولان اولدرکه كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ
 فحوا سنجه ترفیه احوال رعایا و تنظیم مصالح برابا ●
 واجرای احکام شریعت غرا ● و سد تقوراتخا و ارحا ایلیه
 و بوا مر لازم و مهم تحکم دخی حیر نظامه ارتسام و اندر
 بر منوال لَا مَلِكَ إِلَّا بِالرِّجَالِ ● و لَا رِجَالَ إِلَّا بِالْمَالِ
 تدایر وزیرای نیکورا ● و احتشار اجناد جهاد ارما ایله
 جلوه کر صورت اولسی مقرر اولمیس ● بِنَاءٌ عَلَى ذَلِكَ
 ضبط محصولات اعمال ● و ادخار ذخایر و اموال و توفیر
 دریا مثال اتمکه مرعی ● و ودیعه خالق البرایا اولان
 رعایا فقراسند ● و عامه عباد اللهک امن و راجی و نظام
 احوال لایله حمایه و صیانت لایله ساعی ● دیدار و دستقیم

بر وزیر ارسطو فراسیتی ● و کمل مطلق بویروب ان توؤدوا
 الامانات الی اهلها ● مضمونی اوزره بالجملة تنظیم و تنسیق
 امور مملکت ● و احوال اصلاح رعیت انک ذمتنه تفویض
 و امر وزارت کمال استقلال بویروب ● رکاب های ندرینه
 عرض بویرد قری اموری دوند رممک الزم لوازم ملک
 و دولت ● و اهم مهمات حراسم سلطنتدن اولر بغی اطهر
 من الشمس و ابین من الامسدر ● و و کمل مطلق اولان وزیر
 اعظم حضرت تری دخی مقتضای همت ● و خواهش طبع عالی دیر
 طراوت بخش مزارع حال اسافل و عالی اولوب ● رشکات
 عدل و داد ایله محور سوم بدعت و بیداد ● و ازاله خس
 چور و فساد ● و دفع نیران بغی و عناده مساعی جمیله
 و هم جزیه ایلیه ● لَوْلَا اسْرَفُ بِلَادٍ وَ ضِيَاعٌ ● و ابرک
 اماکن و بیاع اولان مَكَّةُ مُكْرَمَةٌ ● و مدینه منوره ●

شرفها الله تعالى الى يوم الاخره اهالينك مصر قاهره دن
هرسنه معاد الارسل اولان غلالري تماما ارسل
ايده ترفيه خالري لازمه همت عليه ومهمه لظنت سنينه دند
جمله دن اول غلالري پاك ومصفا اولق اوزره تماما
سفينه لر مجمل واثناي طريقه حقوق فقراي اهانته
صيانته امچور معتد امر يقين ووقتي ايله محله ارسل مسي
ايچون مصر والينه او امر معتد رسال الله غائب الغايه
تنيه و تاكيد اولمن لاندرد و زمان حكومتين وضع و بيش
وغني و فقير و عالم و جاهل و بعيد و قريب و مسافر و محاور
جمله يه كيسان با قلوب و دعوالري فصل اوله ذقيه مقادر
ايده مقيد اولميه حاصل اجراي شرع شريفين جمله يه مساوي
كوردوب فرق صغير و كبير و غني و فقير و دعيت و امير
ايميه لر و حق سوزي پادشاه ذيشانه حجاب و ستر

ايميه

ايميه پ سويليه لر و جمله يه لازم اولان حق سوزي اقتضا
ايله كي محله سويليه ده قطعاً كتم و اهال ايميه لر زيرا
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم افضل الصدقه
كلمه حق **تطعمه** بولما ز بو تو ابي برادم كونده بيك فخر ويره نفقه
سويليه حتى بيرينه ايمه سكوت حق سوز اولدي چو افضل
هرنه محله اولور سه كلام حتى سويليكده احترام ايلماك لازمدر
و وزير اعظمك پادشاه ايله اولان معامله سنه و اسرار
متعلق خصوصنه خارجدن دكل ساير وزرايله واقف
اولماق كركدر خدمت سلاطينك اعظمي افشاي سرايماكدر
و مطلقاً حفظ ستر اخوان مكارم اخلاق دندرد و كزدي
رازي دخي كمنه يه افشا ايميه لر زيراد ايمش لر در
احفظ سترك ولو عن زرك يعني ستركي كو ملكدن دخي
صقله و دخي ايمش لر كل سرجا و زالاين شاع

بر سوز که ایکی دو داغ آرسینی تجاوزا یلیه ● البتہ عملہ بہ
شایع اولور ● کتم اسرارده غایت اهتمام عملہ بہ الزم لوازمند
و بادشاہ اسلام حضرتینہ کرمک و زراعی عظام و کرمک
جمله انا م دعا د اولوب دعا بی خیردن حالی اولماق کرمک
قال النبی صلی الله تعالی علیہ وسلم لا تسبوا السلطان فانہ
ظل الله فی الارض ● بادشاہ جہانباتہ ہر فرد خلوص بار
ایله دائما دعا و ثنا ایروب زہار خلا فی حرکتدن احتراز
این لرحمہ اللہ عظیم الشان انی خلیفہ قلندر بیروزین
ظل اللہ در دعا بی عملہ بہ واجد **قطرہ** قلادعا پادشاہ سوز
انی زبرا خلیفہ قلدی الہ ● سن او ذات شریفی ضامنہ کزاف
کرا و در بیروزین ظل الہ ● و بادشاہ ذیشانک مجتبیٰ قلبند
تمام و ثنا و مدحتنی لسانندہ علی الروام ایروب ● وجودیہ
خدمتینہ اقام و اهتمام ● وسر معا یبرینہ دخی سعی اقام

و خدمت و مدحتدن نہ ایدرسد لرحمہ صدق و اخلاص ایلیہ لرحمہ
نفاق و خوش آبرایہ ایتیمہ لرحمہ ● بادشاہدہ اطہار استغنا ●
و خدمتیندن اوصافتمق کوسر ترمیہ لرحمہ ● و با خصوص صدراعظم
حضرتینہ لازمدر کہ التقدخیر ملاحظہ یلیہ ابن وقت اولیوب
نفسی ایچون تحصیل مرتبہ و ترتیب دفتہ مائلدن فراغ و مزاج
ملکہ عارض اولان صنغ و فتور ایچون تدارک علاجہ صرف
دماغ ایلیہ لرحمہ ● زیر امجد خدمت در گاہ پادشاہی ایلمنتج و
مبایہ اولر قلدی کذیرہ سعادت دارین تیر همان دائما اسبو
مرغوب او زره حرکتہ موق اولمغہ بزل اقام ایروب پادشاہدہ
مخصوص اولان لباس و اشیا بی استعمال ایلمہ کترین اشراک
دائم سنہ او علمتیمہ لرحمہ ● و بادشاہ عالم تعظم و توقیر و
تقریبی زیادہ ایتیمہ لرحمہ ادب و تواضع مرتبہ بی بلکہ تقصیر
ایتیمہ لرحمہ و انک تقصیر مغرور اولوب خلق عالمہ صورت

تکبر و استغنا کو ستمیه لر • و پادشاه کندون اریق برکنیه
مجت استه آکار شک ایدوب مرتبه سنه وصول و هدم ^{عرضه}
دخول قیدنه اولیه لر و بغض و غرض ایتیه لر • و تحصیل مرادات
و آمال ایتیکه پادشاهده ابرام و الخلع ایتیه لر • و پادشاهی
متوجه اولدنی جانیدن دفعه دوندر مکه اقدام ایتیه لر • اول
زایی اوزده وار یلوب آدن صکره زای صوابیرینجاییسه زقوله
آنی عرض و کلمات حق لطفله حکیمان سولیه لر • و خدمت پادشاهی
همان جمع ناله وسیله آلامیوب اموال خاصه پادشاه • و
اموال عامه رعایا و سپاه طمع ایتیلر • و وزیر اعظم اولنر کندوب
مخصوص اولان خواص ایتدفاعت ایتیه لر • بعض طرفدن ^{معین} دچی
سلیری و هدایا لری کسک دکلد • ایام دوق پادشاهده بو مرتبه
احسن کافیدر دیمشک حتی طفوز یوز فرق ایچی نینه وزیر اعظم
اولان لطفی پاشا مرحوم تالیف ایلریکی آصف نامه سنه ^{بیسی} سنه

مقداری وزارت ایتیش • سنه ده اون اکیوک اچه خاصی وار ایتیش
برحق یاز ویندی وزمکله سنویسی بکری یوک اچه یالغ اولور
انکله قناعت ایدوب زیاده قیدن اولد قیدنی یازمشک لکر اول
وقته غالباً وزیر اعظمک ریخی مصرفی قبل اولور کرکرد •
و خلقدن رشوت و مصادره نامیله اچه لوب قعدی اولماز
حکومت ایدو اولورلار • حاصل اول صدره تیشیف ایدن
دوق خلقدن جریمه و رشوت نامیله عیانا بالمشک جمع
سودا سنه دو شامک کرکرد • صاحب قناعت اولوب طاعت
وروز خرابی تعکر ایدوب غضب قهرلهیدن اجتناب لزمدر •
زیرا مال جمعی و خفنی دنیاده صاحبنی بیضور و روز حسابده
سوال و جوابده غایر اولوب معذب و نادم اولور اما ^{نفوذ} چاره
مالی چوق ایتد حذر ایلد غذا بندن هم • ریخی آرتار اغرا اولر قچه بویکی حالک
خلفه ^{رویی} روئی رفین اولان شهنشاه کر نیک کمسته به احتیاجی

یوقدر • وزیر اعظم اولدر • پادشاه اسکندر وقاری میل مالدر
 و مال تقریبی ایله و بالدرن و برآدپی و برچی بوغچکه میری تقریبی
 و یا خود جزوی بهانه ایله تعییر و مالن مصادره ایروپ الی قدر
 بغایت صغنیق کرکرد • زیرا پادشهرک کمنه یه احتیاجی اولدی
 ماعدا اموال خلق بوجیه داخل خزینه پادشاهی و لاقی المال
 حلین اولق قای دولت و خزان خزینه یه دلیلدر دیوعلما
 دین اتفاق ایله یازمشلرد • و بتی المال نامیله اچقه دوشسه هر
 ورثیسی کلنجه باب هایونن امانت وضع ایلیر • ویدی سنه یه
 وارث ظهور ایروپ شرعا وراثتی اثبات ایلر فراسیه خزینه یه
 السن اینه مرحوم و مغفور سلطان لیمان خان • علیه الرحمه و الغفران
 زمان سعادتین بوجس تبریری ایلر لر ایش اول قاعدن
 مرغی طولغه سعی واقمام ایلیر • و امور دین و دولت لایم اولد
 دکاب هایونن توقف ایتمویب عرض و افاده ده چندان غلدرن و هم

ایتماک

ایتماک لازمدر • زیرا بر خدمتی ناهوار کوروب ملامت
 اولقدن عزنی اختیار ایلر پذیرین اولور یکر • قال ابنی علیه
 قُلْ الْحَقُّ وَلَوْ كَانَ مَرًّا حَقُّ سَوْزِي هَرَنَه دکلوا جی ایسه حسن بریه
 و قول لیلن ایله سویوب عرض ایلر • و دائما رضای حق کوزه دوی
 غرض ابلهکاری و بر مورضعیفه سوء قصد و بر افکاری ایلیر
 و وزیر اعظم کیجه تنهاسنده محررین و بیغرض اولدردن سوال
 ایروپ مناصبه حق اولوب فقیر و ناتوان اولدی بوقلشدرد
 مناصب ایله اکرام و ایاقلاند ر منفعت ایلیر دولتدن دوشلری
 کوزه دوی • و اولور اولمازیره اولاق امری ویرایب ایتمی
 مهم اولوب امور لظنه ضرر احتمالی اولان بیلر و مواجب میری
 استعجالده و سرحد مغفور قلاعی استجارینه کم اولوب
 ویرملود • و بعد مسافه اولان محلردن اولور اولماز دعوا
 و نزاع بهانه سیله کسینه احضار ایچون فرمان ویرلکه ثانی و تخری

اولوب زیاد مقتضی اولدوقه ویرلمه و سرحد اغالقدی
ود زدار لغدی و آلابی کلکبری حقیقنه و برلوب باقوت
ویا خود غزل ایجاب بر حال اولدوقه غزل ایلمه لر و طشره
کوندریون او امرک تنفیدن اتمام و محلول دوشد که خردن
تقاض اولمق اوزره و طیفه و برلوب محلولاتی ضبط اولنه
اعیان و لایتک و معامله جیرک رعایا اوزدر لرن
رفعنه سعی اولنه و معتمد علیه قاضی و والی عرضی اولدوقه
عرض حال ایله جهات توجیهی مدوع و مناسب دکلدر غدر ایلمه
غالبدر و خارج اوزد قرتیار و مالکانه و رهاک دخی معقول
دکلدر و خارج اوزد قردیوادعا ایلمه بر حال بر تیار و خواص
واوقاف رعایا سیدر فتح جدید دکلدر که یکی رعایا
کلب توطن ایلمش اوله ناشانخی قلیله دصحیح مدوع دکلدر
مکر زعامت و تیاردن خواصه تصحیح اوله هله کایه

اولورسه ینه یولی ایله اوله و حدود و طبراق ترعی ایچون
دفترخانه بهجت قید و حفظ اولونکشد لکن اولدی فی اختلافه
باعث اولدی حق بر ماده در زیاد و صحنه تصد اولوب و
مقتضی اولدوقه حفظ اولمنه و برایشده تعجیل و مسارعت
ایلمه لر زیرا قلت تحمل و مبادرت امور ملک و ملت ذل
واحوال دین و دولت خلل ویرر باجمله اموره صبر و ثبات
شعار و ثباتی و قراری دستور کار ایلمه حق و علی
حضرت لرن حسن عاقبت حصوله مترقب و فرح و غایت
وصوله منتظر اولمق کرکرد قال الله تعا عزوجل انما
یوفی الصابرون اجرهم بغير حساب و وزیر اعظم صلوات
خمسه بی جماعت ایله خانه سنده ادا ایلوب و قوسی ایچ
اولوب بولوشله سی اسنا اولمق کرکرد هر کمنه که امور
مسلمندن بر امر کما مفوض اوله و اول قوسی سدا ایلمه

مظلوم و محتاج را کما واصل اولامیه • اول ادعایت
 احتیاجی مجلده رحمت قیوسی سدا ولوب • حوجل و علی
 حضرت نیک رحمت عام و کرم تا آمدن محروم اولور دیشله
 و بود نیای بی بقاده دولت و سلطنتدن مقصود
 استیفای لذات و تحصیل شهوات دکدر بیکه تحصیل
 ذخر آخرت اولوب • اعمال حسناقی ای بقای نام نیک •
 و خلود ذکر جمیدر • و اوقاتی جهات سلطنته مصروف
 اولوب • ساز و سوز و میل عشرت مناسب دکدر • اول
 مقامه کلدگر نضکره لازم اولان سکون و تقوی و عدل
 و قناعتد ر مکی مرتبه نفی صلاحه و عالی اصلاحه
 تغیب و سعی ای کدر • و مجلس عالی دن هر کرم تسخر و فعل بمعنی
 و مزاج و تفهه فرمایه • و تمام و غیبت و مساوی به رخصت
 ویرلیوب • تقلید و شعبده و لعب و لهو و دایر اوضاع

بی مالک

بی مالک مجال ویرلیه • دایما صبحناری دین و دولت • و تدبیر
 حفظ مملکت متعلق مضاحبه مقصور کرکدر • زیرا
 مزاحه ذهب و قاره بیور لشدن **قطعه** بر کشتی کیم لطیفه چوقاید
 اکسیلور عرضی و قاری کیدر • آچلور نکه لرله هر سرب
 کشف اولور جمله عبی عاری کید • و دایما الله عظیم الشان
 جل جلاله • حضرت نردن خوف و خشیت اوزره اولوب
 حقدن عدول و جاده • استقامدن انحراف اینیوب
 شرع مطهره بی اجرایه ساعی اوله • زیرا من خاف الله خاف
 منه کل شیئ • بیور لشدن **قطعه** اولکه خوف اییدی خضر
 نورقار اذن جمیع خلو الله • خشیت حقدن اولکه خالید
 نورقید ره کشیدن انی الله • کرک پادشاه ذیشان و کرک
 وزیر عالیشان • و ولایه مملکت • و حکام و ضابطان رعیت
 دایما احوال نبی شرع شریفه تطبیق • و عدل اوزره حرکت

ایلمکه سعی و اهتمام ایلمک کردد • زیرا عدل حقیقه رسول اکرم
 و نبی محترم صلی الله تعالی علیه و آله بود • عدل ساعه
 بعدل عبادت سبعین سنه **قطعه** خاکه اولان کسنه برعت
 امر حق اوزره یکم عدالت ایده • اوله می بو ثوابه عدل عدیل
 که او تیش سنه عبادت ایده • وینه عدل حقیقه بود رلور
ان احب الناس یوم الفیمة امام عادل **قطعه**
 اول شهکدر سعادت کونین • میثلی بوق ظلمه عدله ما ملدر
 حضرت عزتة احب الناس • یوم محشرده شاه عادلدر
 عدالت اوزره حرکتہ سعی و اجتهاد جمله حکام اوزرنیه لازمه
 لکن پادشاهلره جمله دن زیاد هم والرمدر • زیرا عدل
 توفیر حرنیه و کثیر رعیتیه مؤیددر • حرنیه ایسه رعایا کثرتدن
 و مملکت معمور لغدن حاصل اولور • مملکت عمادتی ایسه عدل
 ایددر • بر مملکت خراب اوله مالدن بی نصیب • خلعت غنایه بی نصیب

اول ملودر • تنه یکم دینلشدر **قطعه** ملک طور فرار کرا اولار سه
 لازم امانا که رجاله اموال • مال تحصیل رعیتدن اولور •
 باغ و بوستان زراعتدن اولور • اولسه عدل رعایا طور رماز •
 عدل سرچتر اقامت قورمز • عدل در اصل نظام عالم •
 عدل سرسلطنت اولار محکم • ملکه زلزله غفلتدن در •
 ترک احکام شرعیته در • باغبان اتمیجک چشمی یاز •
 باغنه هر کس ابرردینی در • واحوال حکام رعایا و حوادث
 روز کاردن هرزه واقع اولور سه جزئی و کلی اعلام اولمن اوزره نهانی
 و آشکاره علوفه ایله مخصوص معتد آدم لر تعیین استعمال احوال مملکت
 بزل اهتمام اولمن اولارنددر • زیرا تقید اولمذ تقی حالده ظلمه ناک ظلمدن
 و الیدرک دخی عدم اهتمامندن نیشی تسلط اشقیادن رعایا
 تارک اوطان • و دیار آخره پریشان اولوب **الشمکدر حالی عن الزعمه**
 و عاری عن المنفعة • قال یغیظن غیري او الحوالیده اولان طریقده دخی

بالکلیه امنیت صدقه و انبار سپیدن بچلرک اموال و ارزانی
غارت و قتل نفوس و خسارتدن حالی اولماسی بیله ایراد خزینه
دیخی نقصان کی بزی مقرر در و سکه احواله دیخی اهتمام اولور
ضربخانه ده قطع اولنان مسکوک آنچه نك عیار و در هی کاهجه
یوقلوب و صراف و بچیدر و قلب و فرق آنچه اولماس لعنه تقید
لازم در بو خصوص در غایت اهتمام اولمن لازمه دولت علیه ددر
• و اسعار خصوصی بایک قضاوت و محتسبه حواله ایله چلیه
هر جا که لازم در که احوال عالمه متعلق خزینه هر بار یوقلوب و نرخ
روزی هر کی کی مقید اوله و هزینه ذکر بهایی ایله صادره ذرا
نرخ احوالی امور کیله دن ایکن خریدر دیو بادشاهرو و وزیر مقید
اولدیغی تقدیر به مجرد شهرک قاضیسی اجرا ایله فر امر سیامت کندویه
متعلق اولمغله اول طریق کیده فر بو صورت هر کسی استیجاب کی الورد
صاخر مال حلاله طمع ماله زهر مار قانار • بادشهرک خزینه

وسفرینه یا زامیان ارازل ناس کلی مالک اولور •
واعیان دولت و مملکت اولوب رعایتی واجب اولن کار
ناس فقیر و عاجز اولوب افلاس بولرینه سالک اولور •
پس لازم کلور که سفر سفر لیه جاک اتو و پیاده مالکی ضایع
بوغازینه قویار کبار ناسه بر دن حدینی و طرز و طورینی
تحویل و تنزل معاذ الله کوچدر و مسکدر غیرت جاهلیه ایله
مالکی صرف و خرج ایر شوشی بها لودر دیه فر مناو
و تجار زاد و زواده بی ایکی قات بهاسنه و یروب
جلب انتفاع ایر لر خلقی صویار لر بو خصوصه اهل
ایته نك ضرری مسلمانده و نفعی مناو و تجارت دیابنه
عاید ایر کی محل ضرورتده ظاهر اولور پس وزیر اعظم
و نواحی و مملکت اولان حکام و ولایه و امرایه لازم در که
مالذات بواشته کند و نفس لر له مباشرت و اهتمام ایر لر •

زیرا که بگوئی فردایه حواله قلب غوغا سز باشی غوغایه بر تقدیر
دیمشله تقدیر تام لازم در واستابول و آورنده اوله
شرك صبغتی بکیمی اغاسنه و صوبانی و عسبانی سیارش
و تا کیر اوله و کاهیجه تبدیل کرکده فایده چوقدر اما افراط
مدوح دکلدز و در کارلو و ترا علو عرض حاله اهتمام
لازم اولغه الیفونیلوپ بعد آلدیوان مطالعه اولوپ
دیوانی تعطیل ایلامک لازم در وهفته ده بر کون یوم تعطیل
رعایت اولمق و هر موری سیارش اتمکه ممکن مرتبه بر حلی
آره یوپ اربانه سیارش ایلمده فائده عظمه وارد
نظام دوله سبدر و خلق ایشی تمک ایچون خصمندن
انتقام المواقیمون عرض حاله نده نیجه غضب کتوره جاک
سوزلر و مایلا کلام نیاز لر قول مجرته اعتبار اولوپ
تجربیه احواله واقف اولمقلغه سعی اولمق لازم در و حرانده

وقائله

اخذ اولوپ الیکردکن شرعاً جزای قتلیدر یونغیسه مؤید
ویا خود بر مدت چیسیدر ویا خود تقدیر میدر انی
مقتضای شرع شریف اوزره اجرا ایدوپ شفاعت ورجا
ورشوت وهدایا ایله خلاص اتمکدن حذر کرکدر اهلک
امور دنییه و سیاسی حدود شرعیه قیلندن اولورسه
مسامحه و رخصت و عفو و رحمت اولمیه کرل عفو و حرک
قهره مقله مواد اقتضا ایدر سه میزان ناخبر و تحری
تطبق ایدوپ قطعا کله ولین ورطه استعماله اوغرامیه
اراقه؛ د ماده صبر و ثباتی بی الدن بر اقامت کرکدر
جائز که اول شخص مغضوبک ابقا سنده نوعا فائده
مشاهده قلینوپ صکره هزار تا سف و حیف اولوز
و ناخوبیره قان دو کوب بناء اللی سقیم عقلا و شرعاً جائز
دکدر حرام و ممنوعدر حتی بر سفر ظفر رهبرده عروس فتح

وظهر جلوه کرا و لرت فکره قطعاً قلی جائز دکلدر اسیرتیک
 کر کرد دیدیر • اسیرده • منافع • قلده • نرمت واقع اولوق
 احتمالی مقرر در • و اول فتح و ظفر نعمتک شکری عقولیه اولور
 و خواب و راحته میل ایتوب کیجه چوق او یومغی عادت ابرینه لر
 قال ابی صلی الله علیه وسلم لا تکر و النور باللیل تدع صاجه
 فقراً یوم القیمه • کیجه ایله چوق او یومق قیامت کونده استی
 فقیر ایلر • و محتاجینک حاجتن یارینه ایقومیوب علی الطاهر
 مصالح عباد الله کورمه که جد و سعی ایله زپراد میشلردر
 یارینه ضالمه فقیرک کارین • نه بیورسن نیجه اولورسن یارین
 مضمونی فکر ایله عمل ایدوب • اهل حاجتک مرامی حصولنه
 اقدام ایلیه لر • قال رسول الله صلی الله علیه وسلم •
 من قضی حاجته لایحه • قضی الله حاجته • قطعه
 کیم قضا ایتسه حق رضایحون • حاجتن کورسه بر مسلمانک

ایندیکی ابولک اولیضایع • بوره حاجتنی حق آنک
 ارباب حاجتک احوالی جان قولایغی ایله د کلیوب خلاف شرع
 اولدیغی خالده • حصولنه سعی اولنه • و ایکی خصمک سوزی
 کر کی کبی فهم اولندین حکومت اولینه • و اهل حاجته لطف ایله
 جواب ویرلمده • ثواب عظیم وارد • کلمه الطیبه صدقه
 بوزلمشدر • یعنی کوزل سوز صدقه در • و کسندک رنجیده خاطر
 اولما مسنه اقدام ایله لر زیراد میشلردر • جراحات السنان
 لها الیتام و لا یلثام ما جرح اللسان • یعنی مزراق یاره سی
 او کپورد • و لکن لسان یاره سی او کلما زدمک اولور قطعه
 کمسه یه ویرمه خشونته جواب • لطفله غرت ایله خطابه
 ترک این جفا و ستم ایت • بد سخن دلشکن اولمه کمرایت
 هله نیلرسک ایا روح روان • اولمه خاطر سکن و تیز زبان
 قال علی کرّم الله وجهه • حموضات الطعام خیر من

حموضات الكلام یعنی آچی سوزدن اکثرک طعام خیر لو
 دیمک اولور قطعه یا اولدوستیریکه بار اولمه سو خلق ایله دل آزار اولمه
 کسمه نك جور ایله جان صغمه • خاطرین یا پیغمه سیغی ایستیمه
برزدک عرضی سقیق وادینده اولیوب مکن اولان مرتبه عرضی
 صیانت و غرض و عوض لطف ایله تطیب خاطر و تلیه یقلوبه
 سیغی آتمک کرکرد • غرض نفس ایله مکنه نك هتک پرده عرضنه
 وهدم بنیان وجودیه سیغی ایلمه لر • و وقت غضبه نفی
ضبط • و قلبنی رسن صبر و آرام ایله ربط ایروب شرعاً کیمی
 تعذیر لازم کلسه عدد ضری حد دن بیرون ایلمه لر • و شتم
 پیهوده و لغن نامشروع ایمکردن اجتناب ایره لر • و قلب سکن اولمه
 زیاده حذر لازمد • زیرا قلب المؤمن عرش الله بویر لمشد
قطعه ایی کرایندک کوکلر آزرده • سرد لدن هج اولدک آگاه
تمه دل مکان خدای عرش مکن • قلب مؤمن وسیع عرش الله

• کسر خاطر کهنک اکبریدر • جمله معصیتک اشبهیدر
 • ایله خاطر لری تعمیر شتیا • ایله عرش الهی بی خراب
 وضعفا و مساکین احوال دن دخی غافل اولمه موقر کرکرد
 انلرک تفقد احوالنی واجب بلمک کرکرد • زیرا مقنضای
 جلب قلوب خلائیق • موجب تحصیل رضای خالقدر هر گشته
 شفقت ایله با قلوب حقارت و اهانت ایله نظر اولنما مق
 اولیدر • نه کیم دیمشدر منزه اتمه دروین عبای پوشه حقارتله نظر
 اوده حالجه فنا ملکک شاهی کچر • و دشمن دخی اولور سنه
 افراد افریده نك مصیبتنه صفا لئمه به لر • و حمایت زبرد
 رعیتده بذل کجینه همت قلوب احقاق حقوق ناس • و اجرای
 شرع متین الاساس بنده مساعی جمیده و هم خرید یرقت
 ایدوب ضبط اشقیاء و رعایت و صیانت رعایا و حفظ
 مملکت • و محو بدعت و دفع و رفع مظالم عباد و قلع

وقمع اساس فساد ه اهتمام ايليه لر • و فرصت دوشد بجه
ايلك كورد وكي ادمه مكافات و كلك اتمشده عفو ايلكه
سعي ايلك صاحب كرم خصلتيدر • كشي غرض نيويه اچون
عداوت اوزره اولاد شمنه فرصت بولد قه مظهر انواع
لطف و عطا و داخل دارالامان مضى ما مضى قلوب الحور
اولان عفو ايله معامله ايلسه داريند مكافا كلى به مظهر
اولور • زير اعفوك رتبه منافعى اشبو حديث شريفك مضمون
لطيفدن معلوم اولور • قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
من عفى عند القدره عفى الله عن العسرة **قطعه**
بولسه بر كسسه دشمنه فرصت • قادر اولد قجه ايلسه انى
عفو ايدوب بوك دمنه انى خدا • بجه بجه كاهن ايلر عفو
جمله فضائلك اصلى محبت نام نيكدر • و ايلور رعایت ايدوب
خلقه كشاده رو اولق و جاهلك خطا سن عفو ايتك

دخی فضل و احساند ندر ديمشدر • و اخره شر قصد ايلك كدر
لازمدر • زير اخره شر قصد ايدرسك اول شري اولاكندك
قبول ايمش اولور سن • و هيج كسسه نك ازادى اردند
اوليه لر • و دشمنك انى طوبوب كسسه نك خلا فى طرفه
بولمبوب بر كشته اولمسنه باعث اوله جو حالده بولمسن
حذر ايتك لازمدر • و افك و اقري ايدوب خلا انها
كسسه به جرم اسناد ايميه لر • زير اقربا مجازات اولملى
مقرر در نتمك ديمشدر • من حفر بئرا لايه فقد وقع فيه
يعنى بر كسسه قنداشى اچون قوبوقازسه اول قوبوبى كندو
اچون قازمش اولور • حضرت رب العالمينك كرم و احسان
اولان نعمتارينه دايما تشكر و مضايبه صبر و تحمل و قضا
رضا اوزره اولق لازمدر • حق سبحانه و تعا حضرت تبارك
نعمتارينه مستغرق اكر دايما شكر ايدوب كوكلر بن اخره ميل

آیند رمیه لر • و متوکل حق اولوب جمله امور لرین حضرت
باری تعالیٰ تفویض ایله لر • و مصائب واقع اولدوقده صبر
و تحمل ایلیوب تشکی ایله لر • قال ابنتی صلی الله تعالیٰ علیه وسلم
مَنْ صَبَرَ عَلَى مُصِيبَةٍ يُعَوِّضُهُ اللَّهُ **قَطْعًا** هر که بو عالم حوادثک
او غرابتیه بر مصیبه ناکاه • اکا صبر اتسه اتسه شکوا
عوضدن ایله اکا الله • و قضایه راضی اولوب توبه و استغفار
مداوم اوله لر **مفرد** چون قدر تیرین آتیه قضا • سپر اولماز اکا مکرکه ^{رضا}
و خدای تعالیٰ جل جلاله و عم احسانه دن غیر یار استیوب
بیک خوی و عارف کمنه لرایله صحبت ایله لر • و همیشه
تأسف ایلیوب کلک غمی و فیکری چکمه لر • خیر لو انیشلرده
جد و سعی ایله لر • کز لو و اشکاره دایما ادب اوزره
اولغه سعی ایله لر زیرا **الادب خیر من الذهب** دنلشد
مفرد ادب چیست از نور الهی • بنه بر سر روی هر کجا خواهی

ودائما خیره سعی اولوب و نیتین خیره ایلمک کرکه لر •
قال رسول الله صلی الله تعالیٰ علیه وسلم نیت
المؤمن خیر من عمله • و نیت الفاسق شر من عمله
یعنی بر مؤمن خیره نیت اتسه اول نیت عملندن افضلدر
و بر فاسق شره نیت اتسه عملندن اشرو مهلدر •
و هر کشتی خیره دلالت ایلمک مناسبتی دوشد که تقصیرات
ایلمک لازمدر • زیرا **دال الخیر کما علیه بیور** لمشدر •
و کشتی هر کون داخل لیل و نهار اولدوقده نفسنی اوج نسنه
ایله محاسبه ایلمک لازمدر دیشلرد و اولافکر ایلمک
کرکه بو کون کذ و سندن نه خطا صادر اولدی
و ثانیاً خیردن نه ظهور ایلدی ثالثاً کذ و سندن عجز
ممکن ایکی فوت اولدی بو اوج احوالی تفکر و نفسنی ایله
محاسبه ایله • **وعاقت تذکرندن غافل اولوب نیت**

فراغدن ائمه • و هیچ برایشده تفاخر ائمه جائز و مناسب
د کلد • زیرا المفاخرت تبعد عن الآخرة بیور لمشدر •
و هرگز شهرت استماتم کر کرد • زیرا الشهرت افه بیور لمشدر
تقله نوله طوئسه جهابگرو ریا • خلق عالم اسیر شهرتدر
صقین ای زینته تفاخر ایدن • غافل اولمه که شهرت افتدر
و منصبه مقید اولمه • و هیچ نشنه به تعلق خاطر ائمه که
فقدندن محزون و ملول اوله سن و هیچ منافع دنیای مطلوب
ائمه که عدم حصون کرد با عالم و محنتن قله سن و دائم
کم نام اولغه چالسن محبت و سجدلرده ادکی یازدر میبه
قاضیلر محکمه سنه حاضر اولمه • و کسنه به کفیل اولمه
و وضایای خلقه قارشمه و ظاهر کی زینت ائمه که ظاهر
زینتی باطن خراب اولقدن اولور • و غنایه و منصبینایه
مغرور اولمه • قلبک دائم حزین و بدتک عیران و کورک

کریان و عملک خالص و دعاک تضرعه • و لباسک کهنه
ورقیق کرک • و دنیا منصبی اولدوغن اول منصبی چون
بنجه اعتماد اید زنها رغزئنه و اولدوغن چون
دخی غصته و غم چکمه • حکما دیمشدر در منصب دنیایک
اولی من • و آخری صب یعنی بذل وجه ایدوب یوز
صولرین بر لره دو کم کرد • آکار بر حکما منصب ملوک حاکمه
تشبیه ایلشدر در داخل اولان خارج و خارج
اولان داخل اولق استر • و دولت علیه خدمتند
اولان کشتی زحمت و مشقته صبر و تحمل ایدوب
و استقامتی کند و استعدادند بلیوب و امتنان
قیدند اولیوب دائما حضرت باری تعالیه شکر ایدوب
امورینی حقه تقویض و هر خالده توفیق رفیق
ایلمک رجاستندین خالی اولما مق کر کرد • و خود متکبر

اولنگاه لطف و گاهی عتاب کور مدبری مقرر در اولی و لیغی
خالد لطف کور دگر تسکیر ایروب عتاب کور یورایسه
صبر و تحمل ایروب تشکی ایله عجز صورتن کو ستمک کر کرد
و خدمات علیه دن نه کونه خدمته تعیین اولنور ایسک
معین اولان حاصلی ایله قناعت و جلب مال سودا سیله خلقه
ایضال شر ایروب جور و اذیته تصدیدن احترا زایله
و دائما تعمیر قلوب ایله تعید ایروب خانه و خانمان خرابیدن
و کوکل بقیمت لغدن بغایت حذر اوزده اولن کر کرد
و اولدنیغ ایشده حدیکه کوره حرکت ایروب لباس و خدم
و خشمده افراط ایلمیه لر خلقک دخل ایدچی سشدن اجتناب
کر کرد کیشی هوا و هوسه مایل اولماق دخی لازمد هر کیم کدو
هواسنه تابع و ناموس الهی بی تخفیف و اهانت ایسه
البتده صاحب ناموس آبی هلاک ایدرد پیشدر و بردخی

کیشی حیادت اول نه ایدی و موتدن صکره نه اولسه کر کرد
فکر ایلم کر کرد و همیشه موتی فکر ایروب کچمشردن عبرت
آلمو لاندرد و هیر یار کارنی بیلوب خالی آکلایوب و لازمه
سفره سن دائمه ایتمک لازمد زیرا نه وقت رحلت
ایده حکسن بمرسن و اول کونی فکر و یاد ایتمک کر کرد
چا غرسه لونه سولیکه و نه ایشلمکه و نه ایشتمکه و نه حرکت
قدرتک اولور و واره جفک بیر فکر اولنور که آنده بنده
و آزاد و کرا و دلشاد یکساندر آنی خاطر کوروب بگرک
ایتمک کر کرد و سعادت ایلچون اگر زحمت چکرسن چک
زیرا زحمت کیدر سعادت قالور لذت عاجله ایچون اگر کناه
ایشلسک لذت کیدر کناه قالور بود نیای دنی دارقا
و محن و غنا و بلا و فتن غنایسی غنا ایله آراسته غنایسی فنا
ایله آراسته نعمتی نعمتدن لذتی زلندن مقلوبدر و عالمک

صوکی نذامت و الم • و همتک غایبی هم • حلالک حسابی
 حرامک عذابی مقرر در • ارباب عقل و کماست اصحاب فکر و
 فراسته لازم اولان بود که چون اولد قه دائما بو محنت سیری
 بی ثباتک احوالی تفکر و زوال و انتقالی تصور و امور دنیا
 تدبیر • و احوال یوم قیامتی تذکر ایله تیقن حاصل ایروب
 و دنیا ای دینک بقایسی و ملدیفنی مقرر بلد کره • و یسقی
وجه ربک ذوالجلال و الاکرام • الحان شریفنی ورد زبانا
 ایروب • بو کهنه خرابانک در و دیوارینه استناد و بر قاج
 کون ریش خدا تیریکه اعتماد ایروب • عمر کرانهایی بوالهوسک
 ایله ناچیز تنه لره صرف ایروب عمر دن فرصت و آجلدن
 مهلت الدقیقه • اوقاتنی عبادانه معطوف و ساعتی خیره
 مصروف ایروب حکامدن ایسه مصالح عباد الله بوجوه
 و لا عوض محصور و مذبذول ایروب افعال و اقواله ذم عایت

شرایط

شرایط ایله بالاد بجزرا اولدیغی اوزره هر احوالدره درگی کی
 حرکت ایله که سعی و همت ایدر **باب ثانی در بیان احوال**
مناصب و مضرت ارتقا • اهل مناصبک دخی و ضاع
 و اطواری و اهالی اولد ایله زندگانیری نه و جمله اولمورد
 بلیوب اکاکوره حرکت ایله جمله و کلای دولت له زنده
 • اولاطشرد اولان امانی مناصبک کیفیت احوالی
 تجسس اولوب حرکتی بلنک لاندرد • برای تشکی سببی
 بروالی مملکت عزلی اقتضا ایلم • آنجق وزیر اعظم حضرتدی
 طرفدن کمزویه نصایحی مشعر مکتوب کوندر ایروب تنبیه و تاکید
 اولنه • آنکله متنصح اولمیوب ینه شاکیری تکرار کلوب •
 تعدیسی ظاهر اولور سه عزل اولتی کر کرد • و مناصبی رجالنه
 و پره لر • شرع شریفدن و احوال عالمدن خبر دار اولمیوب •
 عهد سندن کلکه قادر اولمیاندره و یرمیه لر • و شفاعت و رحا

ویا خود رشوت ایله ویرمه لر جمع دول سالفه د ملک
 ومملته رخنه وزوال وقتنه واحلال ان تودوا الاما
 الی اهلها مضمونیه عمده اهل سببی ایله واقع اولدنی مقصود
 ایشار لری وکاردان ومعتدل کمسنه لر هچدردیو مطروح
 گوشه نین اوله یوب اومقوله لره مناسب اولان مناصب
 سلطانی توجیه اولمغه فایده چوقدر رشوت ایله نا اهل
 وظلمه یه منصب ورمکدن غایت احتراز لازمدر زیرا اومقوله
 آدمیره رشوت ایله منصب ورمک اموال رعایا یغما یه اذن
 ورمک صورتی کورینور زیرا ویردیکی رشوته مقابل لازم
 رشوت ایچون ویردیکی شیدن غیر قوی خلقی وکذوی
 جلب منفعت اتملورر بویا بده غایت ملاحظه لازمدر
 جمله بدع ومظالمک مبدأ ومصدری وانواع شرور
 منشأ ومنبعی اعظم المصائب واکبر النوائب رشوت

دیو کیری معدن فساد در که اهل اسلام ایچون اذن ریا
 بلاه وهدم اساس دین ودولته اذن قوی منجیق بنا یوقدر
 زیرا رشوت کشتینک دین ودولتی خراب ایرد برایش که
 نفعدن بالکلیه غاری وبلکه ضرری سائر وساری ایچ
 هم دینا ده رسوای عام اولمغه مضطر وهم آخرتده عذاب
 ایله منظر اولوق کار عقلا میدر دکدر قال رسول الله
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ اللهُ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ
 قطعده اکثری ظلمک ارتشاد نذر میر قوما ز عدله برایشه دخی
 لعن الله دیدی پیغمبر جان رایشی بر مرتشی بر دخی
 وبر منصب که رشوت ایله ویرمک لازم کورسه بو طریقه
 حاشا اول کیمسه طرف سلطنتدن انواع مظالمه مرتض اولوق
 یولدن رعایا فقر استه دست ظلم و تعدی یه دراز و فراق
 اوزرینه استلرضالوب رعایا پریشان و ملک معیور

خراب و ویران آید از ارضی و تباع خالیاً عن الرزاع اولدقن
ملك و مالہ يومًا فيوماً ضعف طاري اولوب فوايد و عويد
و محصولات و منافعدن عاري قالب رعایایه و ابراد خزینه
تنزل قوی برتی ملاحظه سندن ما عدا خدمت خراشت حمل
و کار زراعت معطل اولغله عیاذاً بالله تعالی قط غلا و مود
قضا و بلا یا اولق احتمالی دخی مقرردر مناصب عثمانیه ده
غزل محذوری بر طرف و حکامه ظلم و تعدی ای قدرام ^{تصدی}
ایدن ضرب شمشیر سیاست ایل تلف اولق وعد و عیدی ایله
مناصب مستحقینه مفت و مجانا احسان اولنه هیچ کس
مسئعد اولدنی مرتبه ایچون تکلفات طلب و زحمته و تکلیفاته
مال و عطیه و رشوته محتاج دکلا اصحاب دول حق اوزره
حرکت ایدوب مناصب مستحقینه توجیهده عدالت قلبی رشوت
لازم کلز مثلاً علم حسابه دایر بر خدمت اولدقن اول فنده

ماهر

ماهر اولان کمنه بی بولدروب سرکار حسابه تخصیص ایدر
اولدنی علم و هنری بر کایتله متصرف اولور هیچ طلبد حرص
و نکا پوایدوب رشوت و سرک احتمالی پوقدر اما خارجدن
حسابده قاضر بر کمنه کلوب البنده اول حذمشده بی استخدام
ایدک سزه شو مقدار راقه رشوت ویره نیدسه و مرانده
رخصت ویره لر اگر چه صورتاً الدقلری رشوت نفذدن
بر فائده کورینور لکن اول فنده جهالتی و عدم مهارتی بی ایله
کارینی باشه چقاره میوب عاقبت بر خسران عظیمه باعث اولور
حاصلی مناصب و بر یون کمنه دولت علیه به نافع خدمتی
سبقت ایش و مأمور اولدنی امورده کمال جریته اهتمام ایدر
معلوم جهود اولوب دقیق امور لطندن غافل و لماق اوزره
مجبب کمنه لر اولغله مخا جدر ارتشا ایلدنا اهله منصب
و سر ملک خطای عظیمه کرک وزیر اعظمه و کرک بر ملکته

والی ولایت اولان وزرا و میرمیران و امر و سایر حکام بر کتک
 خلاف شرع شریف و مغایر قانون منیف بر صحتک مقابلی عرض
 ایلدیکی رشوت کوشه چشم الیه نگاه التفات ایتموب عرض این
 باطل مبطله خصم جان اولورسه اتباعی و سایر سرکار دار اولور
 هیچ کس زهره میل و مال و قدرت هوس ظلم و بال اتمک احتیاج
 اولماز بروز برداد کک بر غیري حسنه سی اولسه رشوت
پرهیزی کفایت ایدر و بو حسنه عظیمه عیمه المنافع دنیا دگر
 بر ثواب اکر در فی زماننا ارباب قضائده دخی نیجسی رشوتک
 آدینی محصل قویوب احکام خدایی اجرا ایتموب عیاداً بالله تعالی
 قننی طرف رشوتی زیاده کو ستر رسه آکا حکم ایدر مراد ایدر
 زانی مدیون و مفلسی قارون چقارور رضاء الله تعالی
 بو مقوله لر دخی کمال اهتمام الیه تجسس اولمقده سعی و اجتهاد
 و طریق مزبوره دن طرد و ابغاد ایلدی لر یونلرک حقنده

نیکم

ته کیم دینلشد قطعه لعنت اول مال که شرعی صا تهن
 حکم مولایی بیانه آتسن • حتی ابطال ایده سن رشوت ایچون
 دینی مال و پیره سن دولت ایچون • بونی فکراتیمه سن ای کمره •
 که شرفله بود را اول شرع الله • آنی تفضله جبریل امین •
 ایدی آرایش رخسار زمین • لغوذ بالله سرعاً اجرا سی لازم
 کلون موادی رشوت ایه صورت آخره قویوب خلاف شرع
 حرکتی ارتکاب اتمک قدر کناه کبایر یوقدر • واصحاب دولت
 ارتشا مرضی مثل علاج وق بر مرض عدیم العلاج
 یوقدر • ملاحظه اولوب بوندن غایت پرهیز و اجتناب
 لازمدر مکریم کشتینک کند و دوستی برهد ایا کتوره •
 هدیه بی المقده باس یوقدر • اولدخی بر ننه ضمنده اولیه
 آنجی باعث از دیاد محبت اولق نتی ایه اوله • و مدرسین علما
 زمره سی رئیس العلماء اولند ایلد مشاوره اولوب منصبی

اندرک اعلامری و رایری ایله و بریوب بربرینک خلافتنه
سولید کبری کلامری اصفا اولماق کرکرد و بر دخی مالک محرمه
واقع اولان ایالت و سنجاقلر مستقیم اولوب یولیله کلمش برار
و نامدار و امکدار اولان بکبری و سنجاقبکریه مؤید توجیه
واحسان اولنسه و جرم عظیمی صادرا و لدرک بحسب الترع حرالکر
و بریوب محکم حفرندن کلنسه و موالی عظام و قضات ایدر
امتحان اولنوب علی اولیوب نا اهل اولنری اخراج و منصبی
اهل علم و اهل فضلله و بریوب مدتیری اولان کوننندن برکوری
فصر و مد اولنم و وزره فرمان و آیین قدیلمری اجرا بوردیه
راشیلر ارتشایی کیمه و بر و مرتشیلر کیمدن رشوت البر
بو تقدیرجه ارتشا بالکلیه دفع و رفع اولوب خاکلردخی
عادل اولمق رعایایه ظلم و تعدی اولماز و بعضی محفلردن بر
اولان رعایا دخی نیه او طان قدیمه لریزه کده و لیدر لیه نظر و اسکا

ایلمری ملحوظد **باب ثالث در بیان دفتر دار حریبه**
دیوانیه صدر اعظم حضرتیری اهل دیواندن اولان ارباب
مناصبه و علمادن و ارکان دولدن اولان ارباب
معارفه و اهل دیوانک امکدار و واجب الاکرام اولنری
رعایت و التفات ایله مشارک بالسان ایدوب استمالک و میر
لازمدر و مناصب دیوانیه اربانیه مناوبه ایله احسان
بوریوب ایکی سنه اقلی برسنه ضبط ایدر لر و اهل مناصبی
کند و دن غیری به محکوم ایدر همک کرکرد و با خصوص
حزینه عامه نک دفتر داری اولان کمنسه جامع و فور
امانت و حافظ امور استقامت اولوب سنین کثیره دن
توفیر خراین و روایب و تنسیق و جوه مآرب و طابیده
تقید تام و تنظیم و توشق احوال اقلامده اهتمام بالکلام ایله
ادای لو ازم و وظایف و انبای مواجب طوائف ایدوب

خلاصه مقال استقامت حال و کمال مرتبه لکل عمل رجال
دینلمکه سزآمد بر و فن قلدن خیر دار اهل وقار محرب
و مستقیم و دیندار اولوب مال میرنیک جمع و تحصیلد و قوت
تاچی اولغه محتاجدر نا اهل اولوب اول رتبه والایه لایق
دکل ایکن بعض مقربنیک رجا و شفاعتی لیه و یا خود کند و
تردد و تعلق اولوق حسبلیه نصب المیه لر امور خزینه
دولت علیه نیک جمله دن اهم و الزم اولوق احوالذ ندر
دفتر دار اولون آدم کریوه نامستقیم حیانتنه سالك
و کند و نفعلری ایچون کارخانه دولت باعث تحریک و محالک
اولان خزینه خدامتک اموال مقاطعات ضبطند صدقت
واهانلری نه دور و پنجه مهمل تذکر ایله خزینه دن اچمه المقده
وسایر احوالدرده حرکتلری نوجه در وجهله و خدعه لرلی
یلوب آکلامغه محتاجدر باخصوص مخربان خزین اولون

مردود دیدن پنجه مهمل تذکره لر بولنور صاع محله کچور مکه و
طریقندن خارج بعض موادی بر صورت یا تر مغه تقید ایله
بری کچ فرستده دائما رصد بین مهین دولت اولور لر بولیه
ایشلری کارایدنمش کمنه لر واردر محل کوزه در لر اولوقله
خبردار اولدیغی صورت کونه کونه حیلله و خدعه ایله مال میری
اضاعت و احتلال اموره باعث اولور لر آنی فهم اینیکه محتاجدر
وصدراعظم حضرتی قدر دار اولنده ستقاول و یروب
کتهدالریک وسایر مقربنیک محکومی المیه لر و ایکیده برده
جب رسوت ایچون دغدغه پریشانی تحمل ایله کچد پر المیه لر
واستان شامخ الارکانده اولان اعیان دولت قاهره
و مستوفیان خزینة عامره وسایر خدام اقلوم و زمر کتاب
عطار دار قام بل خواص و عوام دفتر اولغه متعلق اولون
امور و خصوص کند و بی موثوق به و مرجع المیه بیلوب

کثیر رعایت و اکرام • و توفیر بچل و احقرانده دقیقه وقت
 ایلیوب کلایینی سمع قولله اصفا • و امیر نی بو ترودا جرا ایتمک
 محاجدر • و ذقردار لر خنده بعض حسادک غرضه نیاء
 افک و اقراسنه اعتماد اولماق کرکرد • زیرا اکثر خلق ^{خبر} و با
 ارباب دولدن بعضدرا احوال خزینیه و اموال بیت الماله ^{مضر}
 امور تکلیفی بهر حال ایدر لر • معتد و تقیم اولان ذقردار ایسه
 آندره مساعده ایتمز آندرخنی بزرکن رکن دولدن ایکن ذقردار
 بزم رجا مری اصفا ایتمی دیو خصومت ابروب اولمقوله ^{سدر} حاکم
 و مرکب المفاسد فرصت بولدیقه حضور صدر اعظمین • و دخی
 افاده سنی مناسب کورد کلری محاسن و محافل • انواع مکر و حیال
 ایله غمز ایدر لر • و مال میری بی بخش قلندری چیکن آدمی
 استر لر • و بود ذقردار غدار در دیوانوع قبح ابرادینه تصدی
 ایدر لر لکن اولباید غایت تحری ایله احوالی معتد علیه کمنه لرده

حقیة نفیض

نفیض و تجسس و کمال مرتبه و قوت تام تحصیل اولدیقه غزله
 عجله ایتمیه لر • زیرا ذقردار لر غزله خزینیه به ضرر کلی
 و بعض امور منتظمه یخلل مستوی اولسی مقرر در • کرجه صور
 اول ضرر نوچه کورد لیمز لکن بینه احوال خزینیه به مطلع و واقف
 اولندک معلومیدر • حاصی ذقردار اولنده استقلال و ^{ملک}
 وجوه ایله الرمددر • و ذقردار اولان کمنه غزل اولندقن تحمیر
 اولموب دولت علیه به اعتبار ایچون کندویه خاص تعیین
 و یا خود مرتبه سندن تنزل بولماق ایچون مناسب اولان منصب
 ایله قایلوق کرکرد • علی الخصوص سلف و خلفه کوره سع خزینیه
 و کمال استقامتی ظاهر اوله وجوه ایله اکرامی شایسته اولور •
 ذقردار لرک استخدام ایلمکی ارباب مناصبدن برسی ایله اکرام
 اولسه خلفه دخی اعتبار ساقط اولوب بعین اوله جفاک
 منصب بلودردیو خلق دشنام ایدر لر • و ذقردار لغی خالده

فرادی و ذره ایش سوره میانرا خدا شقام قیدنه دوسرپ
هر بری بر قنه : دوراد و در تحرکی ایه نظر اولیای عهدن دور
والدی کی خدمت و استقامت نینه مفید اولدی دیوسر نش
ایدوب باعث تجریم والتفات شهریاریدن بعید و مهور
ایدرد و اولدی ایتدی استقامته نادم اولور اما چاه فایده
یرینه کلان دفتر دخی بزم دخی باین غرلزده اوله جعفر معلوم
دیو فقیر عزلی و تدایمی خوفدن نه طریق اوزده حرکت ابره کنی
بلز بو خصوصه دخی تقید و انصاف لازمد و دفتر دار
اولند دخی غایت پرهیزکار اولوب طبع و غرضدن عاری
و مستقیم و صاحب دیانت اولوب طرف دولت علیه دن
کنه و به معین اولان عوایدی ایه قانع اولوب کمنه دن رشوت
و جلب مال و منفعت سودا سنه و هوا و هوسندن ابره
سالک مسالک امانت و استقامت و ناهج منابع کماست

و دانات او کوب

اولوب دفتر دار لغه متعلق اولان امور جمهوره مسالعی جمله
کوتر مکده دقت و ایراد خزینه از دیادنه و مصارف
تقلیلنه اهتمام امیک کر کرد و آنجی مصارف تقلیل دخی بالیکر
دفتر دار لک سعی و تقیدیه اولماز بالذات یاد سا علمسا
حضرت نیک همت ملوکانه لری و صدراعظم حضرت نیک حسن
تدبیری انضمامه قحاجدر و وزیر اعظم دفتر دار لر هر حاله
اعانت و عرض اعلی منه مساعده و دقت تدبیری و حیره
خزینتک توفیر و کبیرتیه با عثدر و مبرری متعلق اولان
امور ایچون خزینه دفتر لری کور لوب نفع و ضرری معاینه
اولند چه آچقدن فرمان و بر لمیوب دفتر دار لک اعلی منه
حواله اولمنق لازمد و بعضی مقاطعا التزام ایه و بر لمکن
امانته معتد علیه مستقیم کمنه لره تفویض اولمنق مشایر
و دائما تقلیل مصروف و کبیر ایراد خزینه به سعی و اهتمام اولمنق

بهوده محله صرف و استهلاکدن بغایت حد را زمند
زیر احکام ذوی الاحرامک بیت المالدن حصه لری آنجو
نفته و ضرورتی دفع مرتبه سی پروکن علماء دین و ائمه مجتهدین
قلم زن تعیین اولمشردر فاروق مسیح الجناب حضرت عمر بن
الخطاب رضی الله عنہ ایام معدلت خلافت زنده کیجه لوده مصالح
ملک دولت استغال بورد قلم زنده یا قد قلمی شیمی بیت المالدن
استغال بوروب و امور مخصوصیه لرن کند و لرن آل قلمی
شیمی ابقاض بورد لودی و خمس مال غنیمتده بولمان مسکی اصحاب
کرین بیلر زنده تقسیم بورد قلم زنده رایجه سی دماغلرینه وصول
احتمالی بوروب مبارک بورد لرنی قلم لودی بیت المال مسلمان
کمنه نک ملک موروثی اولیوب املوف و اضاعتدن غایت
پرهیز بوروب دنیا و آخرتده سوال و جوابدن و عذاب عقابدن
کمال مرتبه تفکر اولوب احتراز اوزره اولمن جمله پلار زمند

و قول

و قول طایفه سی چون خالد لیوب از اولسون اما اوز اولسون
مضبوط اولوب وقت حاجتده جمله سی موجود اولسون بو باید ده خی غایت
اهتمام و دفتر لری کرکی کبی ضبط و نقراتی موجود ایند لکنده تعقد
واقدام اولمنق کر کرد سابقده وزیر اعظم لطفی باشا مرحومک
اصف نامه سنده اون بيش بيك عسکر چوق عسکر در هیچ کس لپو
سال بسال اون بيش بيك آدمه علوفه تيشدر مک پهلو اولغدر
دیوبار مشلر لکن شهید کچالده مواجب و وظائف آلور عسکر
و متقاعدین و دعا گو یان حدی تجاوز ایلمشدر بیک بوزون بشر
نه سنده سوکتلو و عظمتلو بادشاه هر سلطان احمد خان
ابدالله سلطنته حضرت لری سر بر رفیع جهان داری دولت
واقبال ایلد شریف هایون بورد قلم زنده بو حقیر دخی دولت علیه ده
دفتر دارلق خدمتده بولمشیدق نه منظر التفات لطیفی اولو
ابفا خلعتی الیه بنی الاقران مفتخر اولر بفرده جلوس هایون نخبشندک

کاینفی تدارک و تکلیفی فرمان بپور مستر ایدری لکن عهد فریده
 انکروس منحوس و ونریک وله و مسقوط طرفدیه قره و دریا
 جانیرنه اون درت سنه مقداری امتداد بولان سفر کبری^{ال}
 واقع اولان کثرت مصارفدن و آثار عمارتدن بر طرف اولان
 پنجه معور مملکتک معین اولان ایرادی کسری حزینه^{المه} سلطانی
 حالی و دیون و آفره سببی اید موجوددن عاری بولند نقد
 انعامات مذکوره بچون لازم اولان نفود و آفره ترا رکنده
 هر کس متحیر اولمشل ایدری قول طایفه سی استعجال انعام^{ال}
 طور ابدن خارج وضع کستایخی اقداماری باعث اغیار
 خاطر شهبازی اولمغله حسن همت ملوکانه و توجه شاهانه ک
 عون باری به قرین اولوب عنایت ملک استعجال بر له
 جلوس هایون انعامی بچون اقتضا ایدن اوج بیک التبور
 سکسان سکر کیسه مقداری اچمه نیک تدارکده صرف

نقدینه اهتمام و هر حال ایسه بر قاج کونک انچه جمع احضان
 بزل سعی و اقدام و او جاقدره توزیع و تقسیم و بیک کیسه اچمه
 مقداری دخی سر حد لرده اولان یکچری وجهی و طوبی
 و طوب عربیه جیلرینه بعضی موالدن حواله اولوب حمد الله تعالی
 اسهل وجه ایله و تدبیر دلدیر اوزره ناموس دولت شهریار
 تکمیل اولدق در صکره سلطان محمد الاقبال حضرتتیری ارکان
 دولت دیوان بلذایوان ایله استانبول جانینه عطف عنان
 و شوکت و اجلال ایله تحت خسروانیه نزول بورد قدرتیه یکچری
 و سپاه وجهی و طوبی و نفقات سائر نیک اجمالدری حنییه
 مواجبردی تکمیل بروجه نقد دیوان هایون و برهک اوزره
 و فیما بعد دخی اجمالدری تکمیلی اید مستحق اولدق قدریه نفود او ملک
 اوزره مساعده هایون بپور طوبی خط هایون سعادت معزز
 وارد اولمغله اولیابین دخی دامن اهتمام در میان و عون

عنايت صمداني بر له اوج بيك كيسه اچه تدارك وايكي قسط
مواجيري اخراج اولنق ميستراولدي تارنج مرزبور كلنجه بو مقدار
اچه بر وجه نقد مواجب اخراجي كوني ديوان همايون دفعه
ويرملك اسلافده بر وقده واقع اولمش دكل ايكي بالاده
مخبر اولديغى اوزده جلوس همايون انعاماتي همچون تدارك اولما
اولمقدار اچه دن اعداد ر عقب بو مقدار اچه دخي مواجيري
تدارك اولنوب ويرملك اول پادشاه كردون اقدارك
يمين همت ملوكانه و بخت همايون شامانه لرنيك اقتضايي
اولديغنه اشتباه بو قدر حضرت عاربي تعالى وجود همايون
اكرار دهر دن مصون ايروب سر بر سلطنته دائم ايله
حزينه نك ايراد و مضارني معلوم اولن همچون اجمالجه
بو قلمق اوزده دفاتر اقاوم تتبع وار قام ايدر لركن سفر بر
درگاه عالي بكميري و متقاعد بن و سرحد منصوره قلاوغي

محافظة لرزه اولنرايد مجموعي اللي اوج بيك ايكوز نفر نياده
بيكميري بولنوب و اون بيدي بيك يوزاوتوز اوج نفر سوز
سپاه و سلحدار و درت برك نقراتي بولنوب و درگاه عالي
جيه جيري و طوبجي و طوب عرب جيري و بوستانيان خاصه
وادرنه و اغايان ركابت همايون و متفرقه و چاوش و بواب
و اصطلح عامره و مطبخ معموره و ترسانه و سپكان و ساير ارجا
اولان بالجه نفقات اون بيدي بيك يديوز اون التي نفر هر
مقداري كه بو مجموعي طقسان التي بيك يديوز بكميري بيدي نفر
بالغ اولمقله سرحد منصوره قلاوغي اولان درگاه عالي
بيكميري و جيه جي و طوبجي و طوب عرب جيري نك ضرر لحم
و دستايندي بها لرله برسنه لك مواجيري من حيث المجموع
اون بيك كيسه دن متجاوز اولور و بونلردن ماعد اسرحد
منصوره قلاوغي اولان برونقراتي دخي تيمش بيك نفر

و بعض كرك و مقاطعاتن متقاعدین و دعاكویان و ضیفیه
متصرف دخی بکرمی و ج بیک بیوز نفر مقداری اولور و بر
مواجهی بی بیك طقوز یوزا ون کیسه به بالغ اولمدر
و میری قالیوندره اولان لوندات الی بیک نفر و بر سنه لك
مواجهی دخی سکر یوز کیسه مقداری اولور بو تقدیر ^ح ^{نوا}
و وظایفه متصرف مجویی یوز طفان الی بیک اکیوز بکرمی
نفر و سنوی مواجهی اون الی بیک بیوزا ون کیسه بالغ
اولمدر سلاطین کرام و وزیر ای عظام خمی و بانار ^ش ^ص
و اعزای دریا سالیا ندری و مطبخ و اصطل عامره و ترسانه ^{معمور}
و شهر امینی و قصاب باشی و استانبول اغاسی و کتبا امینی و طوخیان
مصارفی و بعض مصارف متفرقه و بوندن اعدا خاطر
کلیان ظهورات مصارف بو مواجهین خارجدر و مقدرما
اولان سفر لک امدادی سببی ایه و بر لیک د بون عتیق دخی

وافر اولمغله بو تقرب ایه ایراد مصارفی احاطه تیموب
بالضروره اموال مقاطعات و جزیه و سائره بر اکیوشنه
تداخل اولمدر اکا بناه خرائن سلطانی موجودن تپی
بولمغله ^م ^{واجب} و مصارف مهیچون لازم اولان اچونك
تدارکی خصوصن کمال عسرت رونما اولمشیکن حمد الله
بو قدر انعامات و مواجیات ایچون اقتضا ایدن خزیه
اسهل و چرایه تدارکنده حضرت رب العالمین جل جلاله نك
کرم و عنایتی سکر ای دایسی بر وجهه ممکن دکدر عون صمداه
سلطنت عثمانیه نك دائما نخبایانی اولوب الی یوم الساعه
و ساعه القیام بودون علیه بی اوتا دخلوده مربوط
و اعدا لرینی معهور و مردود ایه امین ^خ ^خ خواهان دولدن
اولان عقلا یی دوراندیش بو نظام احوال ایراد خزیه
و این نظام لازمه مصارف یومیه خصوصنده مناسب

کوردکپی وجه لازم الاجرا بویه در که وکلای دوله لازم
اولان واقع حالی حضور هاینه آنها ایدوب اذن همایون صدق
بولد قد نضکره اهل و قوف معرفی ایه بعد التیق اجمال د فائر
ایراد و مصرفی رکاب هاینه عرض و مفردات اموری بر روبر
بی غرضانه افاده و مقبول هاینه اولان ما عدا سنه
ضرب قلم الغا ایلیه لر و مکرر بوقله سند مستحق و ناسحق
کما یبغی تشخیص و تمیزه امکان اولان انکسار التی خوفیه بین
میمنت اولان اوزده شهرت بولشدرا اوله اولدیغی خالده بوقله
اولمینوب آنجی واقع اولان محمولات مجدد آخره و برلیوب
حزینه مانده ایلیه لر و ویرک لار کورسه یومیه دت
جزوی توجیه و زیاده سنی حزینه مانده ایره لر و خدمه یوانیه
اولان اغنیادن و مدارس و مولویت ضبط ایدن علما
اولان لکن خلاف شرع و قانون و طایفه متصرف اولانک

اسلمینه زاده یا بطل چکسه و بلکه اوقاف مقاطعا
معرفت شرعه و ناظر لری معرفتله بوقلنسه زوایدندن
خیلی شی ظهوری مقرر ایدیکه معلومی اولان منفق علمیدر
و بوندن عدا خادم الحرمین الشریفین اولان پادشاه اسلام
حضرت نیک قلم و حکم و فرماننده نصوص قاطعه ایه ثاب الحرمه
اولان کار حرام رشوت و کثرت ظلم و بدعت و مصادره ایه
جمع اولان مال خبیث داخل خزینه شریاری اولان اوزده
وکلای صاحب تدبیر و وزیرای روشن ضمیر حضراتی و فضیله
شیخ اسلام افندی و صدر بن محترمین حضراتی و سایر خیر خواهان
دولت علیه ایه استشاره و بعد البوم بوشروط نافع الکثیره
تمشیت و اجر سینه عهد و میثاق اولنوب بوجه وجه اوزده
حرکت اولنور ایه و تدبیر لری دخی موافق تقدیر اولور ایه
اعتقاد صادق اولدر که من ترک شیئا عوضه الله خیر منه

و عدم تقرر الایجابی و زره پنجه فتوحات غیبیه ظهور ایدوپ
 وجه حلاولدن حاصل اولان اموال ایله خزان سکیطه مال اموال
 اوله زیرا زمان سابقه دن ایراد خریته بووقته کوره نقصان
 اوزده ایکن شرق و غیره واقع اولان اسفارده فتوحات جلیله ^{مستتر}
 اولوب مواجب و مضارف جمله کور لر کونکره خزینه عامه ده
 دخی از دیاد مال جمع و ادخار اولدیغی تواریخ مورخین سلفی
 تتبع ایدنره معلومدر بووجه اوزد حرکت اولدیغی صورته هر
 دستیارنی حسن تدبیر و مدد کارنی توفیق ملک قدیر الیه
 زمان قلیله ده محتمل النظام اولان خزینه به انتظام کلوب
 مملکت معمور و اعدای دین و دولت معهورا و لمسی مامولدر دیو
 تجار ب روزکار و ازمایش احوال و اطوار ایدن پنجه عقلا
 اتفاق ایدوب ثبت و تحریر ایشردر حاصلی بو احواله نظام
 جمله نك اتفاق و کوکل برکی ایدوب دولت علییه بی عیب و صلته اولور

باب رابع در بیان کیفیت اوجان بکناشیه
 دولت علیه ده کرک یکجری اغایی و کرک فول کنده سی اولان
 کمسنه لر غایت مدبر و معتد و مستقیم و دیندار و اوجان نیک
 احوال ذن خیر زار و ضبط و ربطه قادر خیر خواه و سفر کور مش
 کار کدار آد ملرا اولغه محتاجدر زیرا جمله دن اول دولت علیه
 نظامی اهم و الزم اولان موادک اعظمی یکجری اوجان عیدر لکن
 بوکا نظام ثانی و تدریج ایله حکمانه حرکت ایله وینه اوجان صابریک
 سرکارده اولدیکن معرفت و اتفاقی ایله اولور اولا سرحد لرده
 اولان نفقات کرچه دفع لرده و ویرد کهری اجمالدرده زیاده در
 اینجی محللر نه هر بری نقصنا اولوب بلکه کمی بصف و کمی دخی نقصان
 مرتبه لری اولدیغی مقرر ایکن ینه بو طرف دن مواجبلرین تماما حواله
 ایتدر لر از زیاد الد قری اجه بی بنیلرین بخش قلدیری چکر لر
 بوندرک موجود و ناموجود لرین تفریق و تمیز ایتک ینه اوجان

ضا بطرنیک سعی و اهتمام و صداقت و استقامت در نه تمام جاد
طشرون خارجدن آدم قیام اولمن لازم کسه کما هو حقه
صحنه و قوفه امکان یوقدر اغا و قول تجدایی آخرتی فکر ایدر
احوال بیور دیندار و مستقیم اولدی فی صورته سر صدره
کرکی کی نظام ویرلکه عسرت چکنز والا او جاقدن اولیوب
اجنبی آدم اولن لازم کسه بر شیه نتیج اولماز الحاصل دیننی
و دولتی قایر و بیت المالی اقلانده روز جزا و غضب الهی بر منظر
اولدی جغنی فکر ایدر آدم لر بولدی ربوب اولدی کله رضب اولمن کرکرد
و ناسک اکثری طشرون لر و یکچرک ادعا سنده اولدی قبری معلوم ناید
و با خصوص زمان فریده انکروس و سایر طرف طرف واقع اولان
سفر لک مدت و افزه امتدادی سببی ایدر اقتضای وقته کوره
جمله دن زیاده بوکروه بکاشیه نک اولرینه بیکانه قاریوب
اجناس ناس ایدر محاط اولدیق معاهد نظامی کسسته اولوب

اناطولی

انا طوبی یقیننده و کذلک روم ایذه دخی بعض کلرد
واقع قضا لر و قرا و نواجی و ضیاعده رعایا طایفه نیک اکثری
وقوع ایدر نکالیقندن تخلیص کریان اجموع تبدیل قیافت ایدر
یکچرک ادعا و سردار لک معاوتی سببی ایدر رعایا طایفه
عسکریدن تمیز اولمقدن قالمشدر سفر لره تعب و مشقت
کورمش بلکه بر قاج کره مجروح و زخم دار اولمش اغور دین و دین
یاره و بر چو چکش طاش بیدانوب طپراق و شمش و سرحد
بکلمش امکدار لر ایله اولمقوله لک فرقی اولیوب بلکه
سردار لره مراجعت و خدمت لری حسیله امکدار یکچرک دن زیاده
معتبر و مرعی اولدی قمر نر ناشی در لک اعتبار و رغبتی دخی
قالمیوب او جاغوشان عظیم اولدیغی نمایاندر بونرک دخی
تصحیح هت اولن اولمقدن تصحیح مراد اولنورسه یینه
او جاغک سرکارده اولان امور دینده و کار اولمقدن لر نرک

بر معتمد و مستقیم و دیندار و پرهیزکار گمسته بی تعیین و پند
یکجری قلمدن ممضی مفزات دقزری و بر یور اولدی بو خصوصه
کمال تیقظ و انبیا ایله اوجا غلک غیرتی اجرا و گمسته نیک
الجتا و رجاسنه باقیوب و بر فرد حیات و ضیانت ایمیوب
اول دقزده اسامیسی اولدی یکجری دقزده قید و اسامیری
دقزده اولیوب درلک ادعا سنده اولدی دعا یا دقزده
و بو وجه اوزره بصریح و تنقیح اتمک اوزره بدینه امر ربیب
دیر یوب کوندر لری صورتیه انشاء الله تعالی حقله
صورت مستحسنه به افراغ و بویاید ابراد خزینه کللی سعی
اولتی ملحوظ و رعایا به دخی تقویت و مراد اولور
و بونردن ماعدا سفر لوده و سر حد لوده قطعاً حدتدی
سبقت ایمیوب و استانبولدن طشره بلکه بر قوناق جهات
وافراد ملر وارد و شفاعت و رعایا به بر تقریب ایلدی یکجری

علوه لوع کری زمره سنه انتساب ایلدی کمی تقاعد و کمی نفر علوه
انتساب ایلدی و اول جهت ایله بیت المال مسلمینه غدر لری
ظاهر و افرادم اولدیغی مؤثر دور بو مقوله لری دخی دقزده
انتخاب و رفیعی یکجری غایبی و قول کنده ایسی غانک
صدراقت و استقامتی و بیت المال مسلمینه رضاء الله سعی
واجبه دالمیرینه موقوفه لری لکن بویاید دخی و کلوی دولت
و خیر خواهان سلطنت ایله استشاره و اوجاق ضابطه
سوز صاحب لری ایله علی وجه الاتفاق اتحاد و مذاکره و بفر
ینه آنلرک رای صدراقت قرین لری ایله صورت پذیر
طرف شهر یاریدن ثنبیه همایون صدورینه محتاج دور
کوکل بر لکی اولدیغی خالده تدریج و ثباتی ایله بو دخی بعنایه البار
بر صورت بولدیغی مامولدر انجمنی بو احوالک نتیجه پذیر
اولسی اوجا قدن خارج طشره دن کور ملک مکر دکدر

مطلق مذکور لک صدقت و استقامت علیه اولور و بیت مال
مسلمین قایم و ب و دین و دولت اولان خدمت لری کند یله
سرمایه سعادت اخروی بیلوب لوجه الله سعی و اهتمام لینه
محتاج در لکن بویاید بر در لو عرض اولیوب مطلق الله سعی
اولر یقین حضرت الله عظیم الشان دخی معین و طهر اولور
امید در کنه تدبیر لری دخی موافق تقدیر اولمغله بوکار دشوار
اسهل و چایله بر صورت فرایع اولور آنجی بویاید استشاره
و ثانی لازمند در طایفه مذکوره نه زیاد تغییر و تضیق
اولمغه و نه حردن افزون التفات اولمغله متحمل
دکدر بویاید همان اعدال اوزره حرکت اولن کرکدر
ویکیجری کاتبی اولان دخی دولت علیه نک امکداری
و صداقت و استقامت ایله استهاری اولان کمنه اولمق
لازمدر زیرا اسامی ضبطده و کرک سر صدر لده اولور

نقرا ت ایچون و بر یون اجمال کرده دقت اولناجی احوال لری
اکسک دکدر اکا بناء کاتب اولان کمنه رشید و عاقل
و معتد و مستقیم اولمق مقتضیدر تقید و اهتمام الزم اولور
باب خامس در بیان احوال رعایا و مضرت ظلم و ستم غربا
ظلمدن بغایت حذر و ظالمه دخی معین اولمقدن احتراز
ایدوب ممکن اولرجه مدافعتنه اهتمام و مظلوم و غیر لک
کوکلی الیه الوب دعای خیر لری استجلاویه سعی و اقدام ایله
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم **دعوة الغرباء**
مقروته بالاجابة **قطعه** الالف غریب کوکلی کیم
خسته در خاطر ی کوکلی خرو غریبانک دعای ایله حق
دعوت ایچون اجابته مقرون قال النبی صلی الله علیه وسلم
اتقوا دعوة المظلوم ولو كان كافرا یعنی مظلومک
دعای پیرده قالماز کافر دخی اولور ایسه مقبول اولور

الظلم ظلمات يوم القيمة قطعه هر که ظلم آید زیر سستینه
بارین اول ظلم آکا طلمت اولود ● اول زماکم اجل غارین الله
آکا جان و برمی مشقت اولود ● رعایا قراینه هرمنه
و بر کلدگری تکالیف معقاده دن ماعد امحدت تکلیف
طبیله و بجن و ازیت ایمیله و ایتدیله ● عقلاوی کار آوند
تکمیل مصارف غیر حتمه بچون ● رعایا قراسندن محمدین زیاد
مال حصنی بر طایک تملدن طپراق الوب سطحه صر
ایمکه تشبیه ایشلردر دیرا تملدن آنان طپراق ایدر
تمله ضعف کلوب سطوحک ایه اول حمل ثقیلی
چکمه اقتداری قالمیوب بالکله هرمنه باعث اولود
اولد اولدنی خالده رعایا قراسی بر دلو بدایع سسته
ایله تعجیر اولمیوب ازاله مضالم ایله مالی ولایت و سکان
مملکت عمایه و صیانت و رفاه حال رعیتیه زیاد وقت

نظام

نظام و انتظام احوال دینی به تقید اولنق و مملکتک شین
و آبادان اولمنه و ابناء سبیلک مال و نفس لرینه بر لطفه
صرر و کزدا بر شد رلامک و زده حفظ و مرستلرینه هر
دقت تام اولنق و جواه به جمله دن لرته در ● و اهل انصاف
قتده رعایا به ولی النعم اطلاق صحیح اولود خبت آشیان هر
و مغفور سلطان لیمان خان علیه الرحمه و الغفران حضرتی
بر کون مجلس شرفیازنده محرمان خاص الخاصه در افتشان خطاب
اولوب ولی النعم عالم کیمرد دیوبور دقلمن مبدی همزبان
اتفاق اولوب شهریار باهر الامستحقاق سلطان اتفاق
حضرتی در دیک خواص تقریندن صدور این کلام فرمود
قول بادشاه انصاف تصاف اولمیوب ولی نعمت بی تحقیقه
رعایا در که آند ذراعت و حراست امرنده حضور آرای
کذیره حرام و اکتاب ایتدگری نعمت ایه بزری طعام ابردر

دیویمویشتر • حقدن هزار رحمت اوله روح پاکنه •
نفس الامر بوجهتدن دخی رعایانک حمایه اولمیشی دولت
علیه نک زیاده اهم اولان امور نرنذر • آنجن رعایای دخی
عسکری رفو سنه الحاقدن تحاشی لارندر • آنا و دده دن
سپاه زاده اولیانی ابتداء سپاهی ایتمکده احضارل موردر
زیر رعایا عسکری کر وهنه کیرمک لازم کورسه رعیتسه
نقصان کلور ایرد خزینه به نقصان ترتیب یروب بو تعزیر
دولت علیه نک نیط بوز بورد • و خزینه و فرت رعایایله
اولور • رعایا و دیعه خالق البرایا در سلطنت آنرا یله
و آنردن تحصیل اولنا خزینه ایله اولور • رعایانک ایسه
پریشا اولوب زیاده اولسی دائما حمایه ولتمقله در
احوالترینه مرحمت و دست تطاول ظلمدن ضیانت
عبادتدر • لکن چوقلق یوز و رلهک دخی اولماز لباسده

وات و بساطده دخی سپاهی کی اظهارترین ایلمیرینه
رحمت و برلماک لازمدر • آنجن مایلی و حیواناتی حقوق
اولورسه کسنه به تعرض ایتمک او زده صیانت اولما
کرکدر • رعایا دن بری کلی خدمتده بولنوب فرید عیانت
باد ساهیدن بیماری مستحق اولوب سپاهی اولسه اقربا
و بابا سینی صیانت ایتمک کرکدر • ویا خود دانستند اولسه
رعیتدن قورتلور • اما توابعی نینه رعایا در نکالیقت
قورتلماز • و رعایانک دفتری دخی دیوان عالی دفتر کهنده
مضبوط اولوب او توز سنه ده بر محضر اولوب مرده
و مرصیبری افراز و خارج اردنقرا اولدنی مجردا دفتره
قدرا ایتمک لازمدر • و بربریک رعایا جور و
آخریره و ارسه نینه اول بریک جایکی آئی اسکیمی بدینه
کوندره • و قانون و قان او زده اسکان ایتمکدیم مملکت

خراب اولیه و وزیر اعظم حضرت باری عدل و انصاف دن
اغراض و اجرائی مراسم احقاق و نوازش زیر دستا نده
اغراضی روا کور میه لکه رعایا امثال اولوالا حردن
یوز چویر میوب و نتیجه کار لری محتل و خراب اولیه
زیاد پمشاردن لَا سُلْطَانَ إِلَّا لِلرَّجَالِ وَلَا رِجَالَ
إِلَّا بِالْمَالِ وَلَا مَالَ إِلَّا بِالْعِمَانِ وَلَا عِمَارَةَ إِلَّا بِالْعَدْلِ
وَحَسَنُ السِّيَاسَةِ یعنی نظام سلطان رَجُلٌ إِلَيْهِ دَرُّ
وَعَسْكَرٌ قِيَامِي نفوذ خزینه آله در وَجَمْعُ خَزِينَةٍ مَلِكًا
معمور لغی دخی حسن خالیه در وَمَلِكٌ مَعْمُورٌ لَغِي أَيْسَهُ
عدل و احسان و سیاست ظالمان آله در **باب سیادس**
در ذکر احوال دشمن و سرحد منصوره و کیفیت سرعسکری
احوال دشمنی دخی بلبک مهم عظیم در دشمن احوالی
بیلنما مک آله و تقصص و استخبار اولی مغله نیچه دولت

بر باد اولی سدر اولا سرحد اسلامیه دن اولان قلاع
محافظة یقین اولی سدر ضرب شمیر و استعمال کمان و تیر
ایله محافظه سنه مأمورا اولی قلعی ضرور و کثیر اعدای
کفر کپشدن حفظه قادر و زرا و سپهر انک کرم و سرد
کور مش بهادر و سرحد باصلا نمش حره و غیرت کشتن
انتخاب ایدوب یقین آلیه لر و هر بر نیه مخصوص ادملر
کوندر یوب مهمات لازمه لر دن نقصان لری وار میدر
و محافظه سنه مأمورا اولان نقرات بالجه موجود میدر
کور در یوب تصور لری و آرایسه تجمل اتیر بلکه همت
لازم در و هر بر سرحد دن طرف دشمنه نهانی جاسوسلر
کوندر یوب پی در پی دشمن دینک کیفیت لر دن خبر دار اولمغه
سعی آلیه لر و کید اعدادن مصون اولمق لزده مقتداینا
اولان سرحد قلاعنک خراب اولی مناسب کور یوب تعمیر

وتشيدند اهتمام اولمسي دخی اهم مهات سلطنت
والرملو ارف نکهداری دولتدذر • اولمقوله حصون
مسعه اسلاميه تعمیرند • شرایط سعی و همتی مراعات این لر
وتعیق آن قلاع خصوصند • دخی فی زماننا زیادہ وقت لاندرد
ممانت اوزرہ یا پلد یعنی حالہ خلل پذیر اولماز و ایچیدہ برده
محتاج فرقات دخی اولماز • آجی تعمیری مباشرتی هرکسه سازش
اولملاود کلدرکہ میریدین کورین مصر فی ماکل اولوب ضایع المیہ
جلب منفعت و طمعدن پرہیزکار آمدہ تقویض اولملاودندرد
و خفیة تجسسہ محتاجدر • و برقلعہ یہ اصلا دشمن عسکر
ہجومی احتمالی اولیوب کمال امن و راحت و حضور فراغتہ ایکی
شول مرتبہ محکم واستوار و آلات جنبک ایلملو و ہموار
ایمک لاندردکہ کو یا دشمن عسکری کلوب محاصرہ مستغول
اولمشدر • اولہ عدا و لوب ادوات کبر و داردن برشی

نقصان قائماستہ اهتمام این لر • و ذخایر و سایر لوزہ
دخی اولمقدار تدارک و ادخار ایمک کرکہ کہ نیچہ زمان
محصور اولمشہ ضرورت حکمیہ • و محفوظ اولان باروت
و فورشون و سایر مهات و آلاتی قطعاً بہبودہ پیرہ اولمش
و اضاعت ایلمیہ لر • و جزوی بہانہ ایلم شینک نامی ایلمہ
طوبدرا تدر یوب اضاعت باروتہ رخصت و برلمیہ •
مہاتک حفظ و حراستند • کرکی کی اهتمام ایمک اوزرہ
محافظة بنیہ و تاکید و ہر سنے تغص لستجار ایلم اقدام
اولملاود • زیرا بر ایکنہ تغص اولمشہ دولت علیہ طرفہ
فراموش اولماز زدیود ز دار و سایر ضایع بطری دخی
ضبط و ربطندہ تکاسل و اول طریقہ ضایعات و افزہ طور
مقررود • و کذلک محافظہ سنہ اولان عسکری طابقیہ
و کرک پیرلو قولدینک یعنی اولدنی مرتبہ کجیلد موجود

اید و لمنه سعی بلیغ آید لر • و آنری دخی مکن اولور سه
سنه ده برد فعه بوقلمه لادند • و بوقلمه لری ایچون معتمد علیه
آدمر کوز ر یوب بوقلمه ر یله • لکن سول شرطله که بوقلمه به
کوز ر یمن آدم نقراتدن بر مقدار خدمت آلوب نصف مقدار
بوغیکن تمام در یوب بر قدر دوزد ر یوب کوز ر میه •
اولباید غایت اهتمام لار مند • زیرا فی زماننا بوقلمه
خدمت مهمه به تعیین اولاندک اکثری بو احوالی کویا کدی
جلب منفعت ایچون خدمت ب یوب خلاف انها بیت الماله
عذر و کدیو به دخی دنیا و اخرتده مهر و زجر اوله جعی
مقرر اید و کبی فهم و ادراک ایتهوب نقراتک بو قدر ^{تفصیلاً}
وار ایکن بر قاج اقمه به طمع آید جاده، صداقتدن انحراف
و حقیقت حالی کم و اخفا ایدوب تکمیلًا جمله سی موجود دور
دیو خیر و بر • بو مشربده اولان آدم کوز ر ملکدن

بغایت احتراز اولوب مستقیم و دیندار آدم کوز ر ملکده
سعی و اقدام اولنه • و کیدن مباشرت عقبتدن خفیه
دخی بر بهانه آید آدم کوز ر یوب مباشرت بوزنه وجه ^{معامله} آید
اید معلوم اید نیوب خبر ی کوز ر ده لر • و سر حد منضوره
قلاعنده اولان نقراتک مواجبر ی ایچون نیه قلاع منضوره ^{جوانبند}
اولوب نقرات طرفدن ضبط اولتمق شرطله مقدار جنس فحده
او جملتی و بر لیدرن ماعدا • ایچ ایدده واقع اولوب هر سنه
طرف میریدن طالبنه در عهده اولنکلون مقاطعات
و خریه و سایر اموال دن کنیز ضبط ایملک اوزره محمد ^{او ضلع}
و ر ملکده عظیم محذور وارد • کرچه او جملتی با غلند قن
طرف میری به سعی کوز ر یور • لکن او مقوله خدمتک بطنی
خصوصه نقرات اغالرن دن بر قاجی مطلق کدی و حلب
منفعت لری ایچون بر بر لیده اتفاق و اول خدمتک

ضبطی هو الرینه تابع بر آدمه تقویض ایروب کون در لر
 و اولدخی واروب حملک رعایا سنه پنجه جور وادیت
 و تعدی وضجرت ای سنوی ویرم کلد کلرنن از دنیا بلکه
 ایجی قات مال جمع المیتیکه سنه آخرن کلوب مقدر کند اوله
 متحد اولان بر قاج خیت ای یکدل اولوب نفقات مواجبه
 ضرر ادعا سنه شروع و التزام ای کی مالک نصف مرتبه سنه
 ببله کوستر میوب نیجه حیل و خدعه ای نفقاته پرتی حاسا
 ورمکله آنردخی کندوی اخذ و ظاهرده دخی بر شیئی
 اولما مغله چس و بر قاج کون محپوسا قلوب تحصیله
 امکان اولمدیغدن بالاخره طلاق ایرو لر بو آره لغده
 نفقات قرایی نصف مواجبه نائل اولمیوب همان بر قاج
 ماکل اولن اولور و اول مملکت اولان والی دخی تعدی
 منع ایلک مراد ایتسه بزیم قلد محمد کمنه قارنما من ایروب

یدمرد و طاهر وارد دیو امر شریف بر از ایروب قارشد در لر
 و بعضی دخی کرجه ظلم ایتیرلر او جا قلمزرد دیو رعایا
 حمایه ایرو لر لکن او جا قلمزری حاصلینی ضابطه
 بنیرند اکل و بلع ایروب نفقاتی اقل من القیل اولمغله هر
 کندیر دلدی کبری کی صرف و خرج ایرو لر تعدیسی اولدر
 ایسه او جا قلمزری رعایا ظلمدیه طاقت کتور میوب
 بر نسیان و مملکت باد ساهی بو تقریب ای خراب و ویران
 اولور و آزرمانده نفقات دخی بزه مواجبه و اصل
 دیوتسکی به شروع ایروب او جا قلمزری اصلدر دیو اولور
 دفع ایرو لر نتیجه سده ضرری بالجملة طرف مبری به عاید
 و راجع اولسی مقرر دور بوندن بعد اینچه محدود دخی
 وارد رک مختبرین تطویل کلام اولدر تغینن یا زلمیوب
 بو مقدار ایله اکتفا مناسب کورلدی آجی بو مقوله اسوال

ضبطی طرفی زین اولی و زده کذیره او جلق و اعلام تعیین
 اولیوب آنجی مالی حواله اولوزسه باش یوقدر لکن ممکن اولور
 حواله بلیه اولیوب طرف دولدن بر مقدر علیه آدم ایله بر وجه نقد
 کوندر یوب نقرانه یوقلمه ایله ویرلسه هم نقرانه مواجیری و اصل
 اولور و هم ناموجود لر نیک مواجیری سعی میری اولور ایری
 و بولیا اولر یعنی تقدیر چه نقرات فقراسنه دخی و جوه ایله خیر اولور
 زیرا حواله جبرینیک آراقده اتلاف و اضاعتی قی چو اولور
 بونک دخی ضرری نقرات فقراسنه راجعدر بو احوالک
 دفعات ایله نقراتی کور یوب و قوف کلی محصل اولمهدر
 بو خصوصده کمال مرتبه احتیاط اولمقدم رعایا فقراسنه
 و نقرات طرف میری به سعی اولور اولور و نقرات دخی
 مواجیرین لدرجه خرد قدرتن مقیم اولور لر محذوم موجود اولور
 و دشمن دین اوزرینه غزا و جهادی شعار و قاتلوا المیرکن

کافه

کافه مفهومجه کفار خاکسار ایله مقابله یی کار و بو امری
 کندولره سرمایه روز کار ایدینه لر کرک پادشاه عظیم الشان
 و کرک سردار دیشانه و سرعکران بر جانیه سفر ایدوب
 متوجه اولدقلرنه نیت خالصی احیای دین و تنفیذ
 سنت سید المرسلین اولوب شوکت و صولته مفرور
 اولماق کرکرد و هر خصوصده الله عظیم الشان متوکل
 اولوب فوز و نصرتی رب العالمیندن اولمدر و طرف
 غراده کمال تقوی اوزده اولوب بالذات و امر الهی ایشاع
 و نواهی دن امتناع و اجتناب ایره لر و کمنه یه ظلم و صیف
 ایمیته لر بلکه عدل و داد ایدوب استجاب قلوب و عیالی
 خیر ایله مقید اولر و طوایف عسکرینک دخی ظلم و تعدی
 ایلمدن کرکی کبی محافظه احتیاط ایدر لر زیرا عسکری
 طایفه سی سفر مامور اولوب متوجه اولدقلرنه فوج فوج

اولوب بربرينه اويوب اچلپندن بريني سرتوبك ويا خوديك
 عدايدوب ايصال شقاوت و اوغراد قلري قزیه لر دن
 ائلرينه و بونغاز لرينه مفت و مجانايم و حيكه راضي اولماز لر
 رعایا طایفه نك چول و جا بوترينه طمع و انبار لرينه دست
 اولور لارسه جا علريني اريپه و يولاق ايله طولدر وب زاد و ^{قنده}
 اولق اوزره فرخناك اولور لار بو طرز اوزره حرکت و ^{بوي}
 حسار تي عادت ايدوب تعجز و تقدي به مبادرت ايلير ^{رینه}
 آه و این عباد پیوسته آسمان اولوب انخسار الملري
 مقرردر نيجه فلاح بولماز لر و بومقوله عكر برانسه دخی
 ياره خر بر سفر لويوز ديوانواع فصاحت ايدر لر ^{اشپرين} انساني
 اولان قرا انا ليدريك پراكنده و پريش ايلرينه ^{دخی} باغت اولور لر
 حقوق عباد ايسه بر طريق ايله سا قطا اولور دكل ^{خضر}
 دخی زياده تبنيه و تاكيد و ضبط و ربط لر نه و ذمعه ظلم

و تقدير لر نه

تقيد و تهديد لا زمدرد و بوندن اعدا اكثر عسكري طابقي
 طهارتن آري اولوب صلوة مفروضه بي تارك لردر شرابط
 اسلامي بيرينه كور مر لر اوليايده دخی كوشمال و اهتمام و النسه
 و جوه ايله نافع و نصرت و ظفره مؤد يدن و اردوي ^{هيا} بوزنه
 واعظ و ناصحلر اولوب خلقى خبك و صواشه ترغيب
 و تشويق و فضائل غذا و جها ري اعلان و تشويق حال
 اولميه لر و هرنه طرفه سفر اقتضا ايدرسه توجه و لياحق
 محله قريبا اولان سر حد بدبع النظام واقع امور ديده
 و سال خورده و اولحوالينك احوالنه واقف كمنه لري
 تجسس و بولدر بوب هر بير ليله مسا وده و مذاكره و احوال
 دشمن دن نه كونه خبر آلور و نوجله حرکت اقتضا ايدر و تزاركي
 نه يوزدن لا زمدرد بالذفات استشاره دن صوره
 لا زمه سيره على وجه المراد كور بوب عزور و تكبر دن نعت

اجتناب اولمق لارمدر • اگرد شمه انا وعزور کورده
آنی غنمت عدا بدوب کندیر تو اضع ومسکتی زیاده
وتذل ایله درگاه چاره سازدن فتح وغلبه بی نیاز •
وفوز و نصرتی رجا ایدر • اگر عسکر کوندرک لار
کلورسه بچخته بعمرازینی دین و دولت خدمتیه ضر
ایتمش طالعی کشاده و روزگار دیده سفر کورمش •
وضرب و حربک مکر و الله وعسکرک ترتیب حاله قادر
آلایر با صغه ویر لویرنده قهر و دل و مدار قومغه خیر
خیر خواه دولت صاحب شجاعت • دلیر و مدبر عاقل و عسکر
بروزیر ارسطو بدیری انتخاب • و امر عسکری آنک کردن
اهتمامه تعلیق اولوب و مهمات لازمه سفریه آنک
رای دینی اوزره کورلوب لوازما تته ضرورت حکمیه
مرتبه اهتمام وسیع و اتمام اولمق کوردر • و عسکر اولان کمنه

شدت و محنته صابر و تحمل اولوب ادنی بهره و الم ایله
جرع و فزع ایدر آدم و ملاملودر • مورسرحد و عسکر
ناز و نغیم ایله پرورده جوانان نو خواسته یه سپارش
ایتمیه لر • زیرا سر عسکر و سردار اولان دولتو اولاغیر تلو
و بصیرتلو • و سفر و حضر کورمش کرم و سرد کورمش
کیفیت بیلور • و حسن زندگانی و حرکت بیلور طرز و اطوار
پسند آمار • و احوال کبار و صفار • و افعال نواز شدن
خبردار آد مه محتاجدر که اکاتباع و نکر کند و بی محبت جان
و کولدن امرینه متابعت ایدر • و هربری حال و شانجه
معامله اولمق کماله سرفرو ایدوب قدر و قیمت فهم ایدر
و عرض و وقاریمبری صیانت ایدر و نلور دیو کرکی کبی فرمانده
رام • و شرایط حکومتی مراعات و احترام ایدر • فرضا متقا
بیلنوب برا و جاق زاده و نام و سانی زیاده کمنه تک

اوست یا تنه بر اسفلی کچر یوب و یا خود ولدن دوش
 و عزت و رفعت کچر مش بر اختیارک رعایت خاطر ی کوزده
 اوغلی و خدمتکاری مشابه سنده بر شخص یه برابر کور ملک
 جده باعث حصول و انحصار دد بور تبه لری فهمده دقیقه
 فوت اولماق کر کرد زیرا اق صقاللوا آدم بو وجهه تخمیر اولوب
 اوغلی و خدمتکاری مشابه سنده آدمه تمنا کوجده تمنا اینسه
 دخی بالضرور در مناسب اولان مقاد را عینا و اسراف اختیار
 کر کی بی فهم اولمقدد بر خصوصه کامل و عاقل حقوق فایده لر
 ایلمی مغز اولوب عمر اولی محقدد و سر عسکر و سردار لر
 لازم اولان مها امکن استعجالی ترک ایدوب ثانی
 و مدارادر و مصالحه ممکن ایکن جنک و جداله دخی اقدام
 اتمیه لر و قان دو که دن حذر ایدره کر که عسکرک سلاطین
 آندره در و هر مرده مشورتی ترک اتمیه لر اما هر کسی ایله

دخی مشورت

مشورت اتمیه لر ایس کور مش و ضرب و حریده بولمش
 راز صاقلار خیر خواهه ایله مشا و ره ایدوب آنره کشف
 ایدره لر اما ساسایر خلفه راز و اسراری عینی ایله فاش اتمیه
 تمیثل و نظیر ایله آنره دخی افهام و استشاره ایدره لر زیرا
 گاه اولور بر طفل نادان و یا خود بر زن ناقص العقولت
 بر زای صواب و بر معقول جواب صادر اولور که صلاح
 احواله باعث اولور و جاسوس خصوصه دخی کمال بصیرت
 و احتیاط لار قدر و ایکی جاسوسی بر بر لر ایله بولشدوب
 بر بربنک خبرینه واقف ایتماک کر کرد و خبر جاسوس سازه
 افاده اولمیه بالذات کدی بر آلمو کر کرد آخر کسنه یی
 واسطه اتمیه لر و خبر مسرت بخش ایله کلان جاسوس ایله
 خبر غم انگیز ایله کلان جاسوسه برابر احتیاط اولوب خبر
 و محنت اثر سببی ایله ریجیده اولمام دخی لازمه کر که جاسوس

خبرك درستی و صحیحی سوله دن خوف ایلمیه لر • زیرا ایو
خبر کورنه التفات زیاده اولیجی جائزه واحه سوتی ایله
خبرك اصحنی کم و ستر ایروب کند و دن زیاده و نقصان سور
سویر • کذلک یاره فرخبر کورنه عتاب و عقاب و نحق
خبر اصحنی اخفا ایروب کند و دن یاون سوز دوزوب
سویر • سردار اولان دولودخی اول یاون خبر مغرور
عاقبت ضرر و زیان کورد • و در بندلرده و اولو صولازده
و کچد لرده عسکری کرکی کی صیانت و ضبط ایده لکه کمنه
بر در لوضروت و مضایقه چکیده • زیرا بعض سفر لرده
کور لشد • اثنای طریقده بعض محله ده صعب و اغاچلق
ییر لر وارد که یا لکر بر یو کلو بار کیر آنجی کزد ایدر کوز یور
تطهیر و توسیع اولنق ممکن ایکی همان او غرار لر جوق آدم قضایا
او غرار و مال و جان دن اولور • اوله قوله صعب المرور محله

و عبور و نماز دن اول استفسار اولوب اقتضای کوره
توسیع و تطهیر اولتمقد اهتمام زیاده سیله لازمه امن طریقده
با عشد • و عاکرک علف و علیقی و مؤتلی ای حضارنده
زحمت و بر لیوب آج و صورقا لمامدی بایده حسن تدبیر
ایلمیه لر • و عسکری طایفه سن فتق و خوردن و مناهی
منع ایده لر • و جنک و صبره اقتداری اولمیان طویانی
بلیه کونوزوب تضیق ایلمیه لر • و ممکن اولدقچه حیه و
خرکاهلرین تخفیف ایروب حمل ثقیل و زاید باری ایله
تثقیل ایتر میه لر • و بر بر لریه حصومت و لجا ایستد
حسن زندگانی دینه و ضبط و ریلدینه اقرام و اهتمام
ایده لر • و دشمنک هر بری جنک و حریده بر نوزده
و مخصوص عادتدی وارد • مثلا بعضی تیر و کمانده و کسی
طوب و توقکده • و بعضی نیک پیاده و سوار لکن و کچی

جمله و خدعه ایله مهارت لری وارد مکر و خدعه ایله مشغول لرد
اکا بناء اولامقابل اولناحق دشمنك کیفیت و مهارتی نوپله
استخبار اولوب اول فرقنك كندیره مخصوص اولان اسلوب
حرب لری هر نه ایسه اکا قار شوق حکیمانانه تدارکینی کوره لر
جمله دشمنك جنگینی برنوعه بلیمه لر و رای و تدبیر هر کارده
الزم و مدد و امداد خصوصاً امر حرب و ضربین پسندیده
صاحب جیشه لازم اولان عقلاوی عسکری انتخاب و کندی
رعایت لری و مشاوره بی انزایه ایلمه لر و امور حربی
آنزه تفویض ایله لر جنگ و حرب خصوصاً اعمال خوش حور قدر
آنجنق سر عسکره لازم اولان هر امرده بصیرت و زرعه اولوب
واقضاسنه کوره هر ایشده کمال جزم و احتیاطده دقیقه
فوت ایتمیوب هم قبحی و هم حسنی بر قاج و حدیله ملاحظه
و غایت لر و می اولمد فیه جنگ اختیار ایتمه لر مکن اولر قبح

مدافعه و غایت اقتضا ایلدکده جنگه مباشرت ایله لر
و عدالت و سیاست و عسکره و عهد و استمالک و زرعه
اولوب فتح و نصرتی الله عظیم الشان دن رجا و نصرت
میسرا اولدقه شکرینی قدرت مرتبه سی ادا و عدل و داد
زیاده ایلمه لر و بر طرفه توجه و غیرت اولوب کیدلکن
اشنای طریقده طبیعتلر حل و غریملر فور و کسل کورجک
سوز لری کمنه یه سولیمیه لر مثلاً کفره عسکری و فرت
اوزره ایش و ایله و منزلدن زاد و ذخیره آزا ایش و صو
وا و تلوک بوغیمش دیو بو مثلومورث کل اول سوز لر سولیمور
استماع اولمیب منعه اهتمام و عسکره خلجان و دغدغه
و بر لیب بو مثلومورث لرایله توجه اولنان سفردن ^{دو بند} ^{ملک}
فکری ایله سر عسکره سوز سولیمور واقع اولور سه اول سوز
سولیمان آدم تا ذیب و خرابی و بر لیب غریملدن رجعه

زنها ر میل امید لر • بومقوله سوز سولیه نك خراسی
سایر لدخی کوردکن غزمتدنه اتفاق و افنامه سبب اولور
واکر ارمقوله سوزی سر عکراستماع ایروپ غزمتیدن عود و بر حفته
میل امیک لازم کورسه • فیما بعد دخی واقع اولان سفر و غزمتده
بر جزوی مشقت ظهور ایره • حک اولورسه عساکره ملاحظه
حصور ایروپ رجوع ایردر • عیاد باالله تعالی دشمن دین
بر طریقله رخصت بولوب صورت غلبه کوستر جمع زمانده
امتداد طریق مشقتستر • و راه سفر رختسرا و لماز لازم
اولان صبر و تحمل ایروپ توجه و غزمتدن بر طریقله رجوعه
رجعت کوستر سیه لر • طریق غزمتیه ثبات قلم ایهنت کوستره لر
باب سابع در بیان نجل و سنا و حرص و طمع و کبر و حسد
و تواضع و غرور و نیک حوی و بدحوی و زیاده
و صدر اعظم اولان دولت و نجل اولیوب سخی و غنی اولمغه

تخادر

تخادر و غضوب و بدخوا و لیوب لسان ناسی بلور
طیب حاذق کبی دل مجروح دن آگاه و نیک خوا و لمغه
• حسد دائره سنه او غره میوب زیادن حذر •
و کبر و غرور دن کمال مرتبه اجتناب ایروپ صاحب تواضع
اولمغه سعی امیک کرکر • بوخصال ایه متصف اولان وزیر
ارسطوند بیرک جمیع امور مشکیلا عون حق ایه آسان
اولوب توفیق باری قرین حالی اولمغه ایکی جهانده منظر
عطایای ملک المنان اولیسی مقرر در ذکر اولنا خصلت
لطیفه مرتبه در که ذکر اولور اولیسخیر حقه رسو
نبی محترم سوردر • **السَّخِيُّ فِي جِوَارِ اللَّهِ وَأَنَا رَفِيقُهُ** یعنی
سخی دائما جوار حقه در • و بن کار رفیق دیمشدر و محتاز
حاجتن ایصال اتمک • و کمسنه نك مالنه طمع اتمک
و ظلم و ستمی جائز کورمک • و خلقک عیوب خفته سندن

تفتیش اتمام ک بوندی سخا و مروّت ندرد بمشکر ●
 و مستحقینه صدقه ایشارنده و صور اولم یوب اندک
 سؤاله موقوف اتمیه لر ● حضرت رب العالمین مصدق
 یجه غموم و همونی صدقات ایه دفع ایدر ● وعدوسی اوزنه
 منصور و غالب ایدر ● الصدقة تتر البلاء و تیزند العمر
 بویر لشد ● وینه صدقه حقه جیب اکرم صلی الله علیه
 بورد ● الصدقة یطی غضب الرب تصدقک لطفی
 بی نهایت در **قطعه** ایدر و کج الکذابت صدقه که مصدق بلدی دفع
 ایدر وقت بوده آنی پناه ● غضب قاهری اودفع ایدر ● سائلره دخی
 رضای الله یجون شی ویرمه ده امساک اولمینه قال النبی
 علیه السلام ● من نهر سائلا حایعا عن نایه عذبه الله
 فی النار الفسنة ● هر کم که شی لله دین سائی قوندن
 محروم سوره وادی جهنمه اکا الله عظیم التان

بیلک

بیک پیل عذاب ایدرد پیک اولور ● لاند السائل ولوبش عقرة
 دخی بویر لشد ● سائله برخرهای تو بجه و سر فرسک ناری
 نصفی و پردیمک اولور ● و بخل ایسه نفس اماره صفتیدر
 الخجل بعیش فی الدنیا عشر الف قرأ و یحاسب فی الاخرة
 حساب الاغنیاء بویر لشد ● وینه بویکی خصلت حقه
 سلطان الکونین صلی الله علیه و سلم بویر لشد ● الخجل
 لا یدخل الجنة و لو کان زاهدا ● السخی لا یدخل النار و لو کان
 فاسقا ● و غضوب و بدخوی اولوق دخی افعال قبیحه دند
 زیر الغضب یفسد الایمان كما یفسد الصبر الفسل ●
 یعنی صبر عسلی نه مرتبه افا داید رسه غضب دخی
 ایمانی اولجه افسد ایدر ● وینه بویر مشکر ● من کظم
 غیظا و هو یقدر علی ابقاد ملاء الله علی قلبه انا و انا
 ● هر که وقت غضب خشمه کلور ● خشمی بویسه صبر ایدر پان

قادر و لوب یا آئی دفع ایتسه • طوله قلبینه امن ایله ایمان
 و بدخوی ایسه سوی خلق صاحبنه دیرلو آذن دخی
 کمال مرتبه احترام و قدر • زیرا سلطان کونین صلی الله علیه
 حضرت ندری بوی مشرور • سو الخلق بفسد العمل کما یفسد
 لخل العسل یعنی سرکه عسلی نیجه فاسد ایدر سه حوی بد
 دخی عملی اولیه فاسد ایلر **قطعه** کیمسه به بغض و عداوت ایتمه
 نزل آسایشی عادت ایتمه • غضب و حدت و کین کو سترمه
 کیمسه به چین و جنین کو سترمه • کوزل حوی ایسه جمله ایله محبت
 و کوجک الفت اینکدر • زیرا احسن الخلق نصف الدین
 بویله **قطعه** حسن صورت کچی ده سپر ستر •
 سکل پیمان درر مشله • همین دین مؤمن درست دکل استر •
 حسن خلق اولدی چونکه نصف الدین • حسن خلق ایکی جا
 کچی به سرماییه دولتدر • هر کس ایله حسن زندگانی او زده کجک

الرم و اهدر • نته کیم دیمش لر **قطعه** حسن حال ایله کچن هر کس ایله
 خوش دل اول هر کس و هر تا کس ایله • اولسون کیمسه یوز کدر درهم
 خلقک بنده سی اولسون عالم • جو رایله کیمسه بی آزار ایتمه
 سکا جو رایته ده بیز ارتمه • فکر ایدوب روز جزایی صافن
 حق عبد ایله دل افکار ایتمه • مرد ایسک آکه اولوب غفلدن
 یا نه حق بیریکی پر نار ایتمه • و تواضع صاحبی اولوب
 متواضع اولدی حقیر ایتمه لر • زیرا قال رسول الله صلی الله علیه
 من تواضع رفعه الله • و من تکبر وضعه الله یعنی
 هر کیم تواضع ایله خلقه لطف ایتسه الله عظیم الثبات
 آنک قدرینی رفیع ایلر • و هر کیم که خلقه کبر ایله وضع ایلر
 رب عزت آئی حقیر ایلر • لا یدخل الجنة من کان فی قلبه
 مثقال ذرّة من الکبر • برکنه نکه که دروننده ذرّه قدر
 کبر اولسه جنة داخل اولماز دیو سور و لشد • بیت

اوله مستانه و چاه و پايه • قارشو طورمه غضب مي
كبر و عجب عظمت حقه يار • قوله اما بوصفتلر نه يزار
حرص و طمع دنجي نفس اماره صفتيدر • زيرا للحريص كالمحرم
بويرلشدر • زياده حريص اولان كمنه نال حرام اوليوي
اكثريا محروم اوله كلشدر • اول حرص ايله دنجي ايدروسنه
حريص اولوب المذاه اولاني دنجي زائل ايرد • زيرا رزق
مقسومدر • حريص محرومدر • و حسود ايسه مشهور
بخيل ايسه مذومدر • و حسود دائما ايشلد و كي
عمل و سولديكي سوز ايله عملي ضرر عسند انش براغور
نته كم رسول خدا صلى الله عليه و لم يورد يدر • للحسد
يَا كُلُّ الْحَسَنَاتِ كَمَا يَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ حِدَاوِيلَه بَرَانَشْدَك
صاحبك ايتديكي اعمال صالحه نيبيد • آتش اود و ني
ييد و كيكي • بو حسد مرضي ايله اكثر نفوس عليل و آندي نجات

بولة فرلر • احد الطيرة والظن والحسد •
• خواجه خلق ديمش اوج خصلت بولة فر راه نجات آنزن احد
• سوء ظن داخي تطير يعني • قال بد املك او حجي حسد
وايلديك ايشده وصف قبيح و مذموم خلق اولان ريباني
شريك ايله دن اجتناب ايدلر • زيرا وصف قبيح و مذموم
خلفدر • قال رسول الله صلى الله عليه و لم • لَا يَقْبَلُ اللَّهُ
عَمَلًا فِيهِ مِقْدَارُ ذَرَّةٍ مِنْ رِيَاءٍ • يعني ريبا رؤيتدن
اولوب كورمه دن مستقدر عبادت و طاعتني نهان
ايتيوب خلفه آراءت ايدوب كوستمدر • هر كيمسه
بويله اين • مُرَابِي ايمش اوله اولان عمل دنجي عند الله مقبول
اولماز • تعلق دنيا اولان ايشده دنجي ريبا اولدقن
اول ايش پسند يده دكلدر و نتيجه وير فر و ائمانه ايرمز
پس خاطره ريبا • شيطانه كليجك دفع ايمكه سعي ايدوب

کشتی کند و زنی ریا دانه سنه او غرا تمامه بزل مقدور
ابلودر باب ثامن در ذکر محبت صادق و مضریب غیبت
و تمام صادق العهد اولوب کندین شرفایک لارند
صفت شیطاندر کذب خاین الامانه و خلف وعد
ایدرد و در زنی نافرص اولور قال النبي علیک السلام
الکذب ینقص الرزق کذب کشتینک رزقی نقصا
ایدرد و دخی بویرلمشدر من کذب کذبه فهو ملعون **قطعه**
چونکه کذب اولدی موجب ذلت هرکه عادت ایدنسه مغبوندر
آدمیده هر اولکه کاذب اولد دیدی بغیرانی ملعوندر
دائما کشتی صداقت او زره اولوب طوغرلقدن ایرلماق
کرکرد زیرا صداقت مراتب محبتک اعلا سیدر کرچه
فی زماننا صادق دوست غایت اردد همان بلکه معدوم
مثلودر آنجی زمان رفا هیتد استلذاموا سنت

و حال

و حال شدت استظهار معاونت ایچون کشتی دوسته
محتاجدر اولد اولدیغی حاله ضرورت مقدری اولور
ارتق اولماق کرکرد بر طعام ایچنه عادت اونیوکلان
ملخ زیاده قونسه طعامی فساد ایدر هیچ قونسه دخی اولور
موافق دوست متبع الوجوددر پس اولی اولان اولدرکه
جمیع اموری نی توکل حقه بنا ایروب صداقت صدق و اعتماد
ایلیه و هیچ کمنه بی کذب صدق صدیق و زقی شفیق در
دیواعتقاد کورمیه کشتی دوستلر ایلیکی کمنه لرایله دوستلغی
قوی ایروب و صادقانه دوستلر اییره نک قدر قیمتی
بلیوب و کزود و سترینک یار و عمکاری اولوب **بیت**
محبت صادق یکر کشتینک اقراباسدن معنوی اوزره
اسرارینی کا اظهار و دوستلقد بزل اقدار اوزره حرکت
ایره نان و نمک حقیقی او تمامغه و زمانه دوستلری کی

اسیر دولت و مبتلای قدر و رفعت و لما مغفاهام
و دوست با شنه عیاذاً بالله تعالی بر مصیبت کله یار و همدم
ارلوی امداد و خلاصه سعی و انعام امیک لارندر
الیوم اصحاب مناصب علیه و ارباب مراتب سینه بکلوب
و کندن ناسک ایچده حقیقت اوزره دوستلوی ایدر کتبی
قتی نادر در هر کس سکا دوستلوی و تملق عرض ایدر ایسه
دنیا ایچوندر الله ایچون دکدر زیرا الله دوستی دخی
آزور حق دوستی آذن معلومدر که کورشمی برسی ضمته
دکدر دنیا دوستی دخی آذن بلودر که سکا تملقی حلیب
منفعت و تحصیل دنیا و رفعت ایچوندر حقیر دفعت الله
تجربا ایدم و دولت علیه ده بزجاج دفعه دفتر دارلق خد متده
اولدم جمله دن زیاده مجریمزور هر دوست اتحاد ایدر کمردن
انواع ضرر و کدر مشاهده اولمغله مقابله سی علیه حلیب

یوقدن و ارایدن قهار ذوالجلاله حواله اولمئذره روز
جزاده عوضنی مشاهده ایدر لر حقیقت اوزره دوستلوی
مامول اولنانک عقیده سی پاک و کذ و نغنه ضانوره
مؤمن قریبنا شنه دخی آنی ضانور و لسانی صدق الیه
جاری و اقوالی کبرون غاری و مرحتی غالب اولور
و هر پرده حق حاضر و جمیع افعالیه عالم و ناظر بلویب
هر فیضی حضرت رب العالمیندن آکلا یوب هر شیده
حکمت مولایی مشاهده و احکام قران عظیمدن ایدر بلویب
غرض و بغضدن آری و طاهر اولمغه محتاجدر هر نه
کونه حرکت ایدر سه کتابه تطبیق ایدوب نغنه تابع
اولما ملودر نصیبی حلیم و قلبی سلیم اولوب نغنه مغزور
اولیه دوستدیله صاف دل اولوب صافی نیت
و خالص طوئیت اوله و اهل حاجتک مراملرنده سعی

واهتمام مدن قاجمیه • و حکامه ملازمیتی آنجق جلب دنیا
 ایچون اولیبوب معاشرتی حبه لله • و محبت و عداوتی
 فی الله اوله • برایشده اولدقچه عباد الله دن دعای خیر اله
 حکامه مقارن اولدقچه تسویق خیرات ایدوب افعال عبت
 و معصیتدن متحذرا اوله • و منازعاته ایکی طرفک اصلاخه
 تقید ایدوب و مصاجبتی رفق ایلدیه • خالصا و مخلصا
 لوجه الله راست کوا اولوب کلمه • ضربه بی سولیه ده اهل
 ایلیه • و کذب و فوایدی ایچون آخره ضرر و قضا ایلیه • و هر
 کارک خاتم مسنه ناظر اولوب خیر قیلر ایچون شرک کثیری
 ارتکاب ایلیه • و کثیر اجابیه ساعی اولوب اعدانک
 اصلاخه سعی ایلیه • و دنیا خصوصنه منتفع اولدیغی
 دوستدن رنجیده اولیه • و ضرر مالی ضرر عرضدن
 تقدیم ایلیه • زیرا هر نه ضار نوسک اشبکه هب باشیکه ^{کاکرک}

دیمشردر • و مظلومه معین اولوب ظالمه مهین اوله
 و هر بایده • انجا • فی الصدق مفهومی ایل عمل قیله • و الکریم
 اذا عهد وفا مضمونندن تجاوز ایلیمه • و ستری صقله ده
 اهتمام ایدوب هر شیدیکی سوزی سولیمه • بو خصلة ترا ایل
 متصف اولان کمنه لری انتخاب و تجربه ایل اله کتور مکه تعید
 ایدوب • آنرا ایل هم صحبت و احوال دین بو مقوله صحیح الکلام •
 و خلوص پروردگنده لرا ایل استشاره ایلیه • خود بین اولیه
 یا لکر کند و عقلی ایل عمل ایلیمه • آنجق بود کرا و ظان خصلاک
 جمله سی ایل متصف آدم بولن داعیه بی دخی سودای خامدر
 زیرا بولنورد کلد • باری خصائل مذکوره دن بر معتردی
 دخی بولنور سه کافدر • بو مقوله لریک دوستلقدن
 نفع مشاهده اولوز • ضرر کورمز لکن خلقک بر یوکی
 دخی وارد رکه • آنر مجرد سوز او غرلن ایچون صداقت

یوزندن طلوع ایدوب کند و سنی طریق صلاحه کوستر
اتماست مدھوشدر بلکه شرابط اسلاچی نیز و صلوه ^{تشیخ} معروض
قلز ایمان و اسلامدن خبری یوق اما سوزه کلسه بایر
مرتبه سنی افاده ایدر و مرادی وفاق و اتفاق اولوب مجر
کند و حبیب منفعتی ایچون بر صاحب ولتی و یاخورد کبار ^{لیدن}
برینی انواع مکر و حله ایله فریفته ایدوب خلاف ^{منسبی} مریخی
ارتکاب ایدوب بالاخره دینا و آخرته کلی ضرریمی حکم ^{کند}
سبب اولور تجسس اولشه شارب الحمز و مرتکب الفسقد
اولمقوله لردن نه خیر کله جک الله عظیم ال اذن حیا
ایتهوب نفسنک دیدیکی شیئی تحصیله مرتکب اولان آدمک
حقیقتی نه اولاجق لاف و کذاف سویلیجی بالیجی بهتانی
ایدیجی طبعی حبیب و نهادی خبیث و محض شر و مالم الحیز
مکش و یوزه کویلیجی و ابن وقت اولوب ایستد و کئی سوز ^{کنند} و کورد

و کوردیچینی نقل ایدر • سر صافا قلاماز آشناسی چوق
دوستی یوق • وفادن بری • دوستلغی هفته سنه هر
وارد فر • راست کله چکه سنک ایچون شوپله دیدم • بویله
دیدم دیو کذب ایتکاب ایدر • عیب آرایچی و زغر کی
ییلجی نان و نمک یلز با با سنه حرمت ایترا دملردر •
بو خصال قبیحه ایله متصف اولان کمنه لر فرصتیاب
اولدقن عاقبت سنی فصل و بر فعل فاحش ظهورینه بادی
اولور • بو مقوله لردن غایت الغایه احتراز لارنددر • و بونر
سکل و شامیلدن بتمز کرکی کی استخبار اولوب بلمیکه حجاجدر
• و بریلوبکی دخی وارد در که هر کسه دوستلق یوزندن
کوردیچور • و ایستدیکي سوزک بر نیه اون دخی قاتوب
بر آدمک حفته نیچه سوز سویلوب و آنزدن دخی هر نه
استماع ایدر سه انی دخی آخر مجلسده کند و سندن

حاشیه لرنا غیوب نقل ایرد • بوندہ تمام و غیبت ایریحی
 دیرلر • حکام اولنره بومقوله لری مجل لریزن طرح و ابعاد
 ایروب ملاحظه و رخصت کو سترمک لازمدر • تمام
 حقنه رسول خدا صلی الله علیه و سلم لا یدخل الجنة تمام دیو
 بومشردر • یعنی تمام اولان کی جنته داخل اولماز بریزد
 خلقه سوزا یلتوب سولینه • تمام دیرلر بریزدن بو خلقه سوزا
 ذمه و نمة اولمه غل مایل • بوصفندرایه کم اوله موصوف
 اولماز اولکه جنته داخل وینه اول لهن کونین غیبت
 حقنه نه بومشردر • الغیبة اشد من الزنا یعنی غیبت
 زنادن اشدر • وینه بومشردر • وَ تَرَكَ كَلِمَةً مِنَ الْغَيْبَةِ
 أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْفِ رَكْعَةٍ صَلَاةٍ غَيْبَتِكَ بِرَسُولِي تَرَكَ
 هیچ چکه نوافله رحمت • حضرت عزتہ اوسوکلودر •
 قلہ دنسه نمازی بیک رکت • غیبت دیدکلری اشیدکی

تقدیرجه

تقدیرجه انجمنه سی محمل اولان ننه بی سولیکدر کرکسه
 بدننه و لباسنه و اوضاع و اطوارینه متعلق اولسون •
 و کرکسه اول دیدیکی عمل اول کسده اولسون و اولسون •
 او بهتان و افترا در • قرآن کریمده برکسنه بی غیبت ایتک
 میت اولدیغی خالده ایتی بیکدر دیو بومشردر قال الله تعالی
 عز وجل • وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُّبِ أَحَدُكُمْ زَانًا يَأْكُلُ
 لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ • و حدیث شریفده دخی وارد
 اولشدر • غیبت ایتک جیفه بخماری بیک کبیر
 اشوایت کریمه و حدیث شریفه بی ملاحظه ایروب مظهر
 غیبت اولوب اکل جیفه و دخول ناره مستحق اولمانی • و اگر
 حسنا تی واراپسه مغتابه اعطا اولنوب یوغیسه انک
 سیاتن یوکلنکی تفکر ایروب • اکا کور حرکت ایتک کرکدر
 حقنه اولان قبایح قتی چوقدر • بومقدار اجمالیجه تحریردن

عقلا حصه مند اولسي مقرر در همان حکام لازم اولان
اولدر که مجلس خاصيريني بومقوله نما لردن و غيبت
ايد بچيردن مبرا ايدوب انجی وقت اولدقه تواريخ سلف
وحکایات قدما و مناقب اوليا و اکابر عميم الشرف الی ارام بخش
خاطر اولوب بومقوله منہیات لازم الاجتنابدن اری
و پرهیزکار اولدر **باب ناسع در بیان کیفیت احوال رعایای**
و دولت علیّه ده نظامنه اهتمام اولنا حق موادک بری
دخی زعامت و بیمار احوالیدر آنک دخی توجیهی خصوصه
غایت تقید لازمدر واقع اولان محلولاتی مستحقنه
توجیه ایدوب وزیر اعظم کند و توابعنه چوقلق زعامت
و برمیوب بیمار الیه قناعت اتمک کر کردیو بایز مشدر
ویرلر کی حالده حسست و ذنانت الیه معروف آدمه ویرلر ما کتب
زیرا اثنای سفرده چوغی کورلسدر که فرضا برکنه برزعا^{منه}

و بیمارده متصرف حاصلنه باقلسه اقلی اوج دردت
ولیکه بش التي کيسه ايقه و یا خود بیوز و یا یدری سکر بوز
غروش اولور بویله آدمه سفر اقسضا ایترکه حالخه
خدمسکار کونورمک لازم ایکن همان باشلوبا سینه ^{با کلمه}
کیردکلور حاصل زعامت و بیماری اغور سفرده خرج و سر
ایتمز و کدودخی مسکین صورتنه کیروب برایشه یاره ماز
واکثر حمایه ده درلر محل قال و حرب خبک و ضریدن
فرار ایدرلر درت بس کيسه ايقه زعامته مالک آدمه
بر آدم الیه سفر و مرک بروجه پیرنده دکلدور بومقوله ادر
تا ذیب ولیکه تجریم و یا خود اثنای سفرده معاً کونورلر
کندیردن یرار و کارکنار تحلی مقدار نیمه جبهه لوالهنودخی
اولی کورینور و بوزعامت و بیمار غازی و یرار آدمه
ایچوندر توجیهاتی خصوصه قانونی مصرخدر

قانون قدیمه رعایت لازمند • آنجی الای بکیر بعضی قلیج
 تیمار لری جور کردیو بر کوروب مجهول اسمه برات ایردی
 محصولی اکل ایکی عادت اینم شدرد • طالب ظهور ایشه
 و رشدردیو منع ایررلر • و محلول اولان تیمار لری دخی
 عرض آنچه بی نامبله حدون افزون آنچه آلوب برایشه
 یاره فرآدمه و بررلر • بومقوله محلول اولان تیمار لرات
 قوللا نوز جکر دار و نامدار دلاور یکیدلره و رهاک اوزده
 بنیه اکیره محتاجدر • و بر تاج قلبی بر کدر حمله اوزده اتمام
 و تخویف لازمدر • زیرا باشنه در مانی بوق هیولاتیله
 آدمره و بر لر یکدن اگر سفر لرد ایشه و کوجه و خدمته
 یار تیمار لری عکری نادر در • و اکثر ایکی اوج بیک آنچه
 تیماری بر کرد و مشدر در • بلکه کنده و آزاد سر کوله لرینه و مجهول
 الاسم کمنه لرا و زونیه برات اینم شدرد • الای بکیر و جوی

تیمارلو

اینجده عتیق کمنه لرا و در • الای بکیری اعانتی ایرمائل
 ایدنمشدر در • آدی سپد تیمار پدر • و سپت تیماری
 تعبیر اولنان • سفر لرد و قلعه و متر سله در • چت اوروب
 سپت کتورنه دیرلر • بونلرایسه او خدمته بولمارلر •
 وهم براتری دخی سپد اینجده محفوظدر بومقوله لرا لیکر
 عظیم تقیده حاجت اولمشدر • زیرا برو قده بعض
 یازوسی چوق تیمار و زعامت صاحبدری • تیمار و در غایت
 یازوسی کثیر و خاصلمر قلیلدر دیو کویا چور کلرینی
 افراز و براتری دن تنزیل و یازولرین تعقیل اینم شدرایری
 • بعدد تنزیلری اولان حصه لره طالب ظهور ایردی
 توجه اولدیغی کی مکر تنزیلرینی نینه کندی و ضبط ایردی
 سفر و خدمت دخی بوق • نینه فراغ و تنزیلرینه پشیمان
 اولوب قلیجیره و زعامت و تیمار فک اجمال لوی

و قدیمی بر یکدیگر و سیدر دیو ادعا ایروب الیدر بویله
 صنعتی کورلشدر • بومقوله رقی چوقدر تجسس اولنده
 بکه نفر و برل تقریبی الیه انتفاع معرودر • اما هم عظیمه
 محتاجدر • و جبهه لوبی • و مابین محصولی خصوصیه
 الای بکیرک کم و عدم تعیدی ظاهر در • بود فعه جبهه
 برلک تحصیل الای بکیرک کنیده تفویض اولمن فرات
 بویله رقی اصابت محض اولشدر • بعونه تعالی وافر سعی
 میری ملحوظدر • وزعامت و تیمار احوالنده اصحاب
 توجهات قدما کرکی کبی اتمام اتمد کلون محل اولکر
 تصحیحه محتاج اولشدر • سلاطین سلف ایسه بونجه
 قلعه و مملکتی زعامت و ارباب تیمار الیه فتح الیدر
 و زعامت و ارباب تیمار محل ایکن اعدای دین الیه هر قنده
 مقابل اولدیر ایسه یوز اقلقدری واقع اولمین مورخین

سلف

سلف یا زمشلردو • آنحق اول زعامت و تیمار لری
 اکابر و اعیان و سایر در کلهره متصرف اولند اکثر آزاد
 کوله لری و زرنیه و یا خود بر راسم بی جسمه برات ایوب
 بن آلتی تیماره متصرف آدم وارد در یونین الناس شهر
 و متواثر در • بومقوله لک اکثری موجود الاشم و معدوم
 للجسم اولوب • و آدمی اولند دخی جبه و جوشن بیرنیه
 عبا و کبه کیدروب • سفرهایون واقع اولدقم بر یکی
 اقمه فر خلق و بیروب و بر سمر لوبار کیره بندروب سفره
 کونده در لر • زعامت و تیمار بو طریقله یغما و پایمال
 اولمغله • کرک دشمن دینه و کرک اناطولی جانبنده ظهور
 ایدن اشقیایه • و روم ایله حید و دگر سنه استیلا
 باعث فرجه اولور • بوندک دخی تصحیحه هت اولمن
 الزم لوازمندو • لکن سببدرده اولان تیمار لری با لکر

بوقلمن ايله ظهوره كمره بلك اون برتارنجنده بمشحي حسن باشا
زمانده وبعده بلك بگري اكي تارنجنده نضوح باشا
عصرنده زعامت و تيارلر سپتوردن اخراج مستحقينه
توجيه و توزيع اولمنق اوزده خط همايون صادر اولور
حسن باشا دنجي آستانه سعادت طرفنده توجيه
ابشره نصيحي ظهوره كلامش و نضوح باشا دنجي
روم ايمده واقع اولان دنغا و ارباب تباري محروسه
ادرنده كوردوب محل بوقلمنده حذمتكار و كوله لر
دنجي براتري ايله موجود بولوب بوقلمن مشر برتبار
ظهوره كلامش لكره ايالك والينه و هر عيالت
بكر بكنه فرمان اولننه و بكر بگري دنجي محله بكنه
عذر و عذري ايامك سرطيله كر كي تعينش و نضوح ايله
بوقلمن لره اربابت و سجا فترده ساكن اولان

قديمي و جاق ارلري اولوب سپاه زاده اولنر ظاهر و
معلومدر و ابل اساميله اولان اجنبي و حذمتكار
و كوله لر اوزرنده اولوب اغارلي ضبط ايله كوري
زعامت و تيارلر دنجي كوندن عيان و معلوم اولور
اولمقوله لرك تباري ارباب استخفافه توزيع و تبصهي
بايده فرجه صادر اولرني خالده اوغل بايا سنه و قرينه
قريندا سنه صاحب چقماز و ايلغار ايله كوي بوقلمن تيارك
برنيه بر قاج آدم يا پشوپ بوزعامت و تبار اجنبي
اجنبي اوزرنده در ديوطلب و ادعا ايدر لر بر تبار
صاقلتمق ممكن اوليوب و بكر بگري دنجي بر تباري نا امله
ويرمك ايدره مرلر ديوفهم اولنور و سلفنده كلون
عقلاي و درين دنجي بو وجهي زاي دزين و فكر اصلا
قرين كوردوب قرار داده ايله كورين يازمشلر

حاصلي بوزعامت و تيار نصيحي احوالده زياده سعي و اقدام
اولمبي هر و چه سزاواردين و دولدر ● حضرت باري
عززشانه نصيحي ميسر ايروب اسهل و جالبه نظام و هرآمده
دولت عليه بيا نظام احسان عليه بود دولت عليه نك غرق
نعمدي اولد بغيره بناء مامورا اولد بغير صداقت و استقامتي
كارا ايروب روزجراده مسؤل و معاتب اولماقتل بورد
علي قدر الطاقه اعلام و افاده ده قطعا تحاشي ايروب
و كوه وجود بهبود سلطاني قيام قيامته دك پراي بخش
سرير شرف مصير ملك آل عثمانی ● و ذات مبكى الصفا بدي
زبور مسند فرمان زاني اولد دعواتي هر بامداد سخن جريده
اوراد بورد ● رب المتعال بقوله قرين ايروب حديقه ^{آل شادي}
دولدرين چاروب حسن تدبير ايله خار و خس تعرض خياشكاران
پاك و تطهير ايله آمين ●